Ivan Turgenjev

Den første kærlighed

Ivan Turgenjev

Den første kærlighed

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Ivan Turgenjev: *Den første kærlighed* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Ivan Turgenjev: *Den første kærlighed* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Den første kærlighed

... Gæsterne var allerede for længe siden gået. Det var over midnat, stueuret slog halv ét. Kun Sergej Nikolajevitch, Vladimir Petrovitch og herren i huset var blevet tilbage i værelset.

Værten ringede og gav ordre til at tage levningerne af aftensmåltidet bort.

"Det bliver altså derved," sagde han, idet han satte sig mageligt til rette i lænestolen og tændte sin cigar: "Det bliver altså derved, at hver af os skal fortælle om sin første kærlighed. Begynd De, Sergej Nikolajevitch."

Sergej Nikolajevitch, en lille, kuglerund, blond herre med et oppustet ansigt, så først på værten og lod derpå blikket langsomt glide op mod loftet.

"Jeg har slet ikke haft nogen første kærlighed," sagde han: "Jeg begyndte straks med den anden."

"Hvad behager?"

"Jo, sagen er ganske simpel. Jeg var atten år gammel, da jeg første gang gjorde kur, til en meget smuk ung dame; men jeg gjorde det på en måde, som om det slet ikke var noget nyt for mig, kort sagt på samme måde, som jeg senere har gjort kur til mange andre damer. Sandt at sige, jeg var kun seks år gammel, da jeg var forelsket for første og sidste gang, – i min amme; – men det er rigtignok nu meget længe siden. Jeg husker ikke længere detaljerne ved dette forhold, og selv om jeg også huskede dem: he, hvem skulle det kunne interessere?"

"Ja, hvad er der at gøre ved det?" tog herren i huset igen til orde. "Der er heller ikke noget mærkeligt at fortælle om min første kærlighed: jeg havde aldrig været forelsket, før jeg lærte Anna Ivanovna, min nuværende kone, at kende – og for vort vedkommende gik alting så lige ud ad landevejen, som det vel var muligt; vore forældre havde bestemt os for hinanden, vi kom meget hurtigt til at holde af hinanden, og så lod vi os straks vie. Min historie er altså fortalt med to ord. Jeg må ærligt tilstå, mine herrer, at jeg ved dette spørgsmål om den første kærlighed gjorde regning på Dem, på de to, om ikke gamle så dog heller ikke længere aldeles dunhagede ungkarle. Vladimir Petrovitch, skulle De ikke have noget interessant at fortælle os?"

"Min første kærlighed var i virkeligheden usædvanlig nok," svarede, noget tøvende, Vladimir Petrovitch, en mand på omtrent fyrre år, med sort, hist og her allerede gråsprængt hår.

"Ah!" råbte de to andre i munden på hinanden. "Så meget desto bedre ... fortæl!"

"Ja, jeg skal gerne ... skønt nej, jeg vil ikke fortælle; jeg fortæller dårligt; enten bliver min fortælling alt for mager og tør, eller også bliver jeg vidtløftig og unøjagtig. Hvis De tillader, vil jeg hellere skrive alt, hvad jeg endnu kan huske af historien, ned på papir og så læse det op for Dem."

De to venner ville først ikke gå ind på dette, men Vladimir Petrovitch holdt fast ved sit forslag. Fjorten dage efter kom man igen sammen, og Vladimir Petrovitch indfriede sit løfte.

Her følger hans historie, således som han havde nedskrevet den.

I

Det var i sommeren 1833; jeg var dengang seksten år gammel og boede hos mine forældre i Moskva.

De havde lejet et landsted ved den Kaluga-porten, lige overfor Neskuschnoier-dyrehaven. Jeg forberedte mig til universitetet, men arbejdede meget lidt og gav mig god tid med mine studier.

Der var ingen, som hindrede mig i at nyde min frihed. Jeg bestilte, hvad jeg havde lyst til, især efter at min sidste franske huslærer var taget bort – et menneske, der ikke kunne forsone sig med den tanke, at han som en bombe (*comme une bombe*) var faldet ned i Rusland, og som hele dage væltede sig omkring i sin seng med et arrigt ansigt. Fader behandlede mig med venlig ligegyldighed; moder bekymrede sig det mindst mulige om mig, skønt jeg var hendes eneste barn: der var andre bekymringer, som lagde fuldstændig beslag på hende. Fader, som endnu var en ung og meget smuk mand, havde giftet sig med hende af klogskabshensyn; hun var omtrent ti år ældre end han. Moder førte en sørgelig tilværelse; hun levede i en tilstand af evindelig ophidselse, skinsyge og pirrelighed – men lod sig aldrig mærke med noget, når fader var til stede; hun var meget bange for ham, og han viste sig altid streng, kold og tilbageholdende overfor hende … Jeg har aldrig set en mand, der besad så megen kunstig ro, selvtillid og selvbeherskelse som han.

Jeg glemmer aldrig de første uger af mit ophold på landstedet. Vejret var dejligt; vi var taget fra byen den 9. maj,

den hellige Nikolaus' dag. Jeg spadserede omkring, snart i vor have, snart i Neskuschnoier-parken, snart udenfor porten; undertiden tog jeg også en bog med mig, f.eks. Kaidanovs *Ledetråd i Historien*, men jeg åbnede den sjældent, deklamerede hellere digte, som jeg kunne en stor mængde af udenad. Mit blod sydede; mit hjerte bævede af en forunderlig sød vemod – hvor latterligt! Jeg gik bestandig i en slags bange forventning, som om der forestod mig noget vidunderligt, jeg studsede over alt og var forberedt på alt. Min ophidsede fantasi kredsede uafbrudt om de samme forestillinger, ligesom ved daggry svalerne om et tårn; jeg blev eftertænksom, sørgmodig, og undertiden fik jeg endog tårer i øjnene: men gennem denne smerte og disse tårer, der blev lokket frem snart af versenes tryllende velklang og snart af aftenens skønhed, brød, som forårets grønt, det gærende ungdomslivs festlige glæde.

Jeg havde en ridehest, som jeg plejede at sadle selv. Og så red jeg ud, alene, langt bort, uden noget bestemt mål, og jeg sporede hesten til galop og bildte mig ind, at jeg var ridder og i turnering. Hvor vinden så peb lystigt i mine ører! Eller også stirrede jeg op mod himlen og lod dens strålende lys og dens forklarede blå sænke sig dybt i mit hjerte.

Jeg kan huske, at på den tid viste aldrig billedet af en kvinde, forestillingen om en kvindes kærlighed sig med tydelige træk for min sjæl, men at der i alt, hvad jeg tænkte og følte, blandede sig en næsten ubevidst, undselig forudfølelse, en anelse om noget nyt, usigelig sødt, kvindeligt ...

Denne forudfølelse, denne anelsesfulde forventning gennemtrængte mit hele væsen; den rislede igennem mine årer,

den gennemglødede hver blodsdråbe, og ... skulle snart blive til virkelighed.

Vort landsted bestod af en hovedbygning af træ, med søjler, og to lave sidebygninger. I sidebygningen til venstre var der en ussel lille tapetfabrik, som jeg tit besøgte for at se på, hvorledes nogle forsultne, pjaltede unger med snavsede klæder og afmagrede ansigter hvert øjeblik sprang op på de løftestænger af træ, som trykkede de firkantede presseblokke ned, og hvorledes de så ved deres svage legemers vægt fik de brogede tapetmønstre gjort færdige. Sidebygningen til højre stod ubeboet og var at få til leje.

En dag – omtrent tre uger efter den 9. maj – blev vinduesskodderne i denne sidebygning lukket op, og der viste sig to dameansigter; der var flyttet en familie ind. Jeg husker, at moder samme dag ved bordet erkyndigede sig hos vor intendant om de nye lejere, og at hun, da hun hørte, at vi havde fyrstinde Sassékin til nabo, først med en vis respektfuld betoning udbrød: "Ah, en fyrstinde!" ... men så straks efter tilføjede: "Det må formodentlig være en fattig fyrstinde!"

"De er kommet med tre vognmandsvogne," svarede intendanten, idet han ærbødigt præsenterede min moder fadet: "De holder ikke selv ekvipage, og deres møblement ser just heller ikke ud til at være noget overordentligt."

"Ja," begyndte moder igen; "men det er dog altid bedre end ..."

Fader tilkastede hende et koldt blik, og hun tav. Fyrstinde Sassékin kunne i virkeligheden ikke være nogen rig dame: den fløj af huset, hun havde lejet, var så forfalden, lille og lav, at end ikke blot nogenlunde velhavende folk ville være flyttet ind i den. – Forresten gjorde de ytringer, jeg havde hørt, ikke noget

indtryk på mig dengang. Fyrstetitlen imponerede mig ikke synderligt; jeg havde nylig læst Schillers "*Räuber*".

2

Jeg plejede hver aften, bevæbnet med en jagtbøsse, at gennemstrejfe vor have for at passe ravnene op. Mod disse forsigtige, snu og rovbegærlige fugle nærede jeg fra gammel tid en afgjort uvilje. Den ovenfor omtalte dag var jeg ligeledes gået ned i haven og havde forgæves gennemsnuset alle alleerne; ravnene havde opdaget mig, og jeg hørte på deres skrig, at de havde taget flugten og bragt sig i sikkerhed. Tilfældigvis kom jeg hen i nærheden af det lave gærde, der skilte vor have fra den smalle strimmel jord, som lå bag ved sidebygningen og hørte til den. Jeg gik med hovedet bøjet forover. Pludselig hørte jeg stemmer; jeg kastede et blik over gærdet og blev stående som forstenet … En forunderlig scene viste sig for mig.

I kun få skridts afstand fra mig på en græsplæne, mellem blomstrende hindbærbuske – stod en høj, slank ung pige i stribet rosenfarvet kjole og med et hvidt tørklæde om hovedet. Fire unge herrer trængte sig omkring hende, og hun slog dem efter tur på panden med denne lille grå blomst, som jeg ikke ved navnet på, men som er velbekendt for alle børn: blomsterne danner små sække, der revner med et knald, når man slår dem mod en hård genstand. De unge mennesker bød så begærligt deres pander frem, og i den unge piges bevægelser (jeg kunne kun se hendes profil) var der noget så betagende, bydende og dog tillige spottende, indsmigrende og elskeligt, at jeg nær var brudt ud i et skrig af forbavselse og henrykkelse. Alt i verden ville jeg have givet for også at få et slag på panden af disse henrivende fingre. Min bøsse gled ned i græsset, jeg glemte alt

og fulgte med øjnene denne dejlige skikkelse, denne vidunderlige hals, disse fortryllende hænder, og det blonde, under det hvide tørklæde halvt opløste hår, og dette halvtlukkede, kloge øje, og øjenhårene, og den fine kind ...

"Unge mand! De der, unge mand!" råbte pludselig en stemme ved siden af mig: "Har man sådan lov til at belure fremmede unge damer?"

Jeg sitrede fra hoved til fod og blev stående uden at kunne få en lyd frem ... Ved siden af mig, bag ved gærdet, stod der en herre med kortklippet sort hår og betragtede mig med et hånligt smil. I samme øjeblik drejede den unge pige sig om imod mig ... Jeg så et par store, fyrige grå øjne, et sjælfuldt ansigt, som pludselig sitrede og smilede og fremviste nogle blændende hvide tænder, mens øjenbrynene ligesom i spøgende vrede trak sig lidt opad ... Jeg blev ildrød i hovedet, greb famlende min bøsse, og forfulgt af en højrøstet, men ikke ondskabsfuld latter rendte jeg op på mit værelse, kastede mig på min seng og skjulte ansigtet i begge mine hænder. Hjertet bankede, som om det ville sprænge mit bryst; jeg var på én gang skamfuld og glad; der var en betagethed over mig, som jeg aldrig før havde kendt.

Da jeg havde ligget lidt, friserede jeg mig og rettede på mit tøj, og gik så ned for at drikke te. Billedet af den unge pige svævede bestandig for mine øjne; mit hjerte begyndte at slå roligere, men der hvilede et tryk på det, som fik mig til at skælve af fryd.

"Nå, hvad er der i vejen med dig?" spurgte fader pludselig: "Har du skudt en ravn?"

Jeg var lige på nippet til at fortælle ham alting, men jeg besindede mig og svarede kun med et smil. Så sagde jeg godnat, og da jeg var kommet op på mit værelse, snurrede jeg mig vistnok tre gange rundt på ét ben (jeg ved endnu i dag ikke, af hvilken grund), smurte pomade i håret, gik i seng og sov hele natten som en sten. Henad morgenstunden vågnede jeg et øjeblik, løftede hovedet halvt op, stirrede henrykt omkring og – faldt igen i søvn.

3

"Blot jeg vidste, hvordan jeg skal få gjort bekendtskab med hende!" var min første tanke, da jeg omsider vågnede. Endnu før jeg havde drukket te, gik jeg ned i haven, men holdt mig i en passende afstand fra gærdet og så ingen. Efter teen spadserede jeg nogle gange frem og tilbage på landevejen og skottede hen til vinduerne i *hendes* hus. Pludselig opdagede jeg *hendes* ansigt bag ved et gardin og skyndte mig forskrækket afsted. "Du må dog have gjort bekendtskab med hende," tænkte jeg, mens jeg på må og få drev om på den sandflade, der strækker sig foran Neskuschnoi ... "Men hvordan? Det er knuden!" Jeg tilbagekaldte i min erindring de mindste enkeltheder fra vort møde den foregående dag; navnlig dvælede jeg ved forestillingen om. Hvorledes hun havde leet af mig ... Men, mens jeg i min ophidsede tilstand udklækkede de mest forskellige planer, havde skæbnen allerede truffet sin bestemmelse med mig.

Mens jeg var borte, havde moder modtaget et brev fra sin nye naboerske; det var skrevet på gråligt papir og forseglet med den slags mørkebrune lak, som man ellers kun plejer at bruge til store pakker eller på propper af flasker med simpel vin. I brevet, som hvad skrift, ortografi og stil angik lod meget tilbage at ønske, bad fyrstinden moder om beskyttelse og hjælp, for moder, skrev hun, var en nøje bekendt af forskellige højtstående personligheder, som fyrstindens og hendes børns skæbne afhang af, eftersom hun var indviklet i meget alvorlige processer. "Jeg Hen-Vænder mig til Dæm" – skrev hun – "som den Ene Adels-Dame til den Anden, og Det er mig desuden

meget kert at Profitere af denne Leylighed." I slutningen af brevet bad fyrstinden moder om tilladelse til at gøre hende sin opvartning. Jeg traf moder i en meget mismodig stemning: Fader var ikke hjemme, og hun vidste ikke, hvem hun skulle rådføre sig med.

Brevet fra "Adels-Damen", der oven i købet var fyrstinde, måtte under alle omstændigheder besvares; men det kostede moder et frygteligt hovedbrud at udfinde en passende form for svaret. Hun syntes ikke, det ville være ganske korrekt at sende fyrstinden en billet på fransk; men min kære moder var selv ikke synderlig stiv i den russiske ortografi; hun vidste det og ville ikke gerne blotte sig. Hun blev derfor meget glad, da hun så mig komme hjem, og sendte mig straks over til fyrstinden, for at jeg mundtligt kunne meddele denne, at "det altid skulle være moder en glæde efter bedste evne at tjene Hendes Durchlauchtighed, og at hun ventede hendes besøg endnu i dag, klokken henad ét."

Det, at mit hemmelige ønske således pludselig gik i opfyldelse, det både glædede og forskrækkede mig. Imidlertid lykkedes det mig at beherske min forvirring, og jeg løb op i mit værelse for at tage et andet halstørklæde og en overfrakke på; hjemme gik jeg nemlig endnu altid i trøje og med nedfaldende skjortekrave, hvor pinligt det end var mig.

4

Da jeg, rystende over hele kroppen, trådte ind i vor fyrstelige naboerskes smalle og smudsige entre, kom en gammel gråhåret tjener med et mørkt, kobberfarvet ansigt, små, gnavne svineøjne og så dybe furer i panden og tindingerne, som jeg endnu aldrig før havde set det, hen imod mig. Han bar en tallerken, hvorpå der lå en afgnavet silde-rygrad, og idet han med foden stødte døren op til det næste værelse, spurgte han mig i en kort tone: "Hvad vil De?"

"Er fyrstinde Sassékin hjemme?" sagde jeg.

"Bonifazi!" råbte pludselig en skingrende kvindestemme inde fra værelset.

Uden at svare på mit spørgsmål vendte tjeneren mig ryggen – hans lurvede og luvslidte livré prydedes bagtil kun af en eneste, allerede grønt anløben våbenknap – og satte tallerkenen ned på gulvet, for at lystre ordren.

"Har du været hos kvarterkommissæren [Note 1)]?" hørte jeg den samme kvindestemme sige.

Tjeneren mumlede noget i skægget.

"Ah, er der nogen derude?" lød stemmen igen: "Vor nabos søn ... bed ham komme indenfor."

"Vær så god at gå ind i salonen," kom tjeneren tilbage og sagde, idet han igen tog sin tallerken op fra gulvet. Og jeg gik ind i "salonen".

Det var et lille og just ikke synderlig propert værelse med tarvelige møbler, der så ud til at være stillet op i en frygtelig fart. Henne ved vinduet, i en lænestol, der manglede den ene

arm, sad en dame, som vel kunne være omkring halvtreds år gammel; hun havde bart hår, og ansigtet var alt andet end smukt. Hun var i en temmelig medtaget grøn kjole, med et broget kamelgarns-tørklæde omkring halsen. Hendes små sorte øjne stirrede på mig, som om de ville suge mig ind i sig.

Jeg gik hen til hende og bukkede:

"Jeg ved ikke, om jeg har den ære at tale med fyrstinde Sassékin?"

"Fyrstinde Sassékin, det er mig; og De er en søn af hr. V.?"

"Til tjeneste. Jeg har et ærinde til Dem fra min moder."

"Vær så god, vil De ikke tage plads ... – Bonifazi! Hvor er mine nøgler? Har du ikke set mine nøgler?"

Jeg meddelte fyrstinden moders svar på hendes brev. Mens hun hørte på mig, trommede hun med sine tykke røde fingre på vinduessprosserne, og da jeg var færdig, gav hun sig igen til at stirre på mig.

"Meget godt; jeg skal ikke undlade at komme," sagde hun omsider; "men hvor De dog er ung endnu! Hvor gammel, om jeg tør være så fri?"

"Seksten år," svarede jeg, en smule stammende.

Fyrstinden trak nogle beskrevne, snavsede papirer op af lommen, holdt dem først tæt op under næsen, og gav sig så til at rive dem itu.

"En lykkelig alder!" sagde hun så pludselig og gav sig til at rokke frem og tilbage i sin lænestol. "Men jeg beder, lad Dem ikke genere. I mit hus går alting ganske simpelt og jævnt."

"Alt for simpelt," tænkte jeg ved mig selv, idet jeg med en uvilkårlig væmmelse betragtede hendes modbydelige ansigt.

I dette øjeblik blev den anden dør i værelset hurtigt lukket op, og på tærsklen viste sig den unge pige, som jeg dagen i forvejen havde set i haven. Hun gjorde en let bevægelse opad med den ene hånd, hendes læber spidsede sig til et smil.

"Se der har vi også min datter," sagde fyrstinden, idet hun pegede på hende med pegefingeren:

"Sinotchka: vor nabo hr. V.'s søn – hvad er Deres navn, om jeg tør være så fri?"

"Vladimir," svarede jeg, idet jeg rejste mig op og læspede af lutter befippelse.

"Og Deres faders fornavn?"

"Peter."

"Altså Vladimir Petrovitch! Se se! Jeg har haft en god bekendt, som var politimester, og som også hed Vladimir Petrovitch. Bonifazi! Du skal ikke søge mere efter mine nøgler, jeg har dem i lommen."

Den unge pige blev ved at se på mig med sit tidligere smil, missede lidt med øjnene og hældede hovedet en smule til siden.

"Jeg har set mosjø Voldemar før," begyndte hun – hendes stemmes sølvklang fik mig til at gyse af velbehag. "De har vel ikke noget imod, at jeg kalder Dem således?"

"Å, jeg beder ..." stammede jeg.

"Hvordan?" spurgte fyrstinden.

Frøkenen svarede ikke på sin moders spørgsmål.

"De er optaget for øjeblikket?" begyndte hun igen, uden at vende øjnene fra mig.

"Jeg? Nej ... aldeles ikke."

"Vil De da hjælpe mig med at vinde en pakke garn? Kom."

Hun gjorde et tegn til mig med hovedet og forlod salonen. Jeg fulgte hende.

I det værelse, som vi trådte ind i, var møblementet noget bedre og ordnet med megen smag. Forresten kunne jeg i det øjeblik næsten slet ikke se noget; jeg gik som i drømme og følte mig så overvættes lyksalig, at jeg var lige ved at gå fra forstanden af lutter lykke.

Den unge fyrstinde satte sig, tog en pakke rødt uldgarn, som hun med graciøs omhyggelighed gav sig til at løse op, gjorde et tegn til mig, at jeg skulle sætte mig på en stol overfor hende, og lagde så garnet tilrette over mine hænder. Hun gjorde alt dette uden at sige noget, med spøgefuld langsomhed og med det tidligere skælmske smil om de halvtåbne læber. Derpå begyndte hun at vinde garnet om et kort, der var bøjet sammen til vindsel, og kastede så pludselig et så lyst og strålende blik på mig, at jeg uvilkårligt bøjede hovedet. Når hendes i reglen halvt lukkede øjne åbnede sig helt, fik hendes ansigt et ganske nyt udtryk: det så aldeles ud, som om der var gydt lys ud over det.

"Hvad tænkte De om mig i går, mosjø Voldemar?" spurgte hun lidt efter. "De har vist bedømt mig meget strengt?"

"Jeg ... fyrstinde ... jeg har slet ikke ... hvorledes skulle ..." svarede jeg forvirret.

"Hør!" begyndte hun igen: "De kender mig ikke endnu: jeg har mine egne ideer, jeg forlanger, at man altid skal sige mig sandheden. De er seksten år, hører jeg, og jeg er enogtyve: De ser, at jeg er meget ældre end De; derfor er det Deres pligt altid at sige mig sandheden ... og at lystre mig," tilføjede hun. "Men så se dog på mig! Hvorfor ser De ikke på mig?"

Jeg blev endnu mere forvirret, men så dog op på hende. Hun smilede, men på en anden måde end før: bifaldende, tilfreds. "Se kun på mig," sagde hun i en indsmigrende, dæmpet tone: "Det mishager mig ikke. Jeg kan godt lide Deres ansigt; jeg har en følelse af, at vi to ville blive gode venner. Men synes De om mig?" tilføjede hun skælmsk, næsten drillende.

"Fyrstinde ... jeg ..."

"Kald mig dog endelig Sinaïde Alexandrovna, og så – hvad er det dog for en dum vane hos børn ..." (hun rettede sig) "... hos unge mennesker ikke at sige rent ud, hvad de føler. Lad de voksne om det. Nå ikke sandt: De synes om mig?"

Skønt jeg var meget glad over, at hun talte så ligefremt med mig, blev jeg dog en lille smule fornærmet. Jeg ville vise hende, at det ikke var en dreng, hun havde for sig; jeg påtog mig en så utvungen og alvorlig mine, som jeg kunne, og sagde: "Jeg synes virkelig meget godt om Dem, Sinaïde Alexandrovna, jeg har slet ikke tænkt på at lægge skjul på det."

Hun virrede lidt med hovedet og sagde så pludselig: "De har en hovmester?"

"Nej ... nej, det er allerede længe siden, jeg havde hovmester." Jeg løj; det var ikke en måned siden, min franskmand rejste.

"Se, se, De er allerede et helt mandfolk. Hold hænderne lige!" sagde hun og gav mig et lille slag over fingrene. Så gav hun sig meget alvorlig til at vinde garnet.

Jeg benyttede tiden, når hun ikke slog øjnene op, til at se på hende, først stjålent, så mere tillidsfuldt og dristigt. Det forekom mig, at hendes ansigt var endnu smukkere end den foregående dag: så fint, så yndigt og åndfuldt var hvert træk i det. Hun sad med ryggen til vinduet, der var blindet ved et

hvidt rullegardin. En solstråle trængte ind gennem gardinet og lagde sit milde lys om hendes bløde, guldgule hår, hendes vidunderlige hals, de skrå skuldre og den kære, rolige barm ... Jeg slugte hende med øjnene ... hvor jeg dog holdt af hende! Det var mig, som om jeg allerede havde kendt hende i lang tid, og som jeg slet ikke havde kendt noget og slet ikke havde levet, før *hun* viste sig for mig. Hun var i en mørk, allerede noget falmet kjole og havde forklæde på; jeg kunne have kysset hver eneste fold i denne kjole og dette forklæde! Spidsen af hendes sko tittede frem under kjolen: jeg ville andægtig være faldet ned for disse sko ... "Og nu sidder du lige overfor hende," tænkte jeg, "og du har gjort bekendtskab med hende ... gode Gud, hvilken lykke!" Jeg var nærved at springe op fra stolen i lutter henrykkelse, men nøjedes dog med at bevæge fødderne en smule, som børn gør, når de spiser slik.

Jeg følte mig i mit element som fisken i vandet, og jeg ville gerne hele mit liv være blevet siddende i dette værelse uden at røre mig fra pletten.

Hendes øjenlåg løftedes langsomt, og igen så jeg hendes grå øjne stråle mig i møde og et smil på hendes kinder.

"Hvor De stirrer på mig!" sagde hun langsomt, og truede ad mig med fingeren.

Jeg blev ildrød ... "Hun forstår alt, hun ser alting!" fo'r det igennem hovedet på mig. "Og dog, hvor kunne det være andet, end at hun må forstå og kende alting?"

Pludselig hørtes der støj inde i værelset ved siden af – det var en sabel, der raslede.

"Sina!" råbte fyrstinden inde fra salonen: "Belovserov er her med en kattekilling til dig."

"En kattekilling!" råbte Sinaïde, sprang op fra stolen, kastede garnet over i skødet på mig, og fo'r ud af værelset.

Jeg rejste mig også, lagde nøglet og det garn, der endnu ikke var vundet, hen i vindueskarmen, og gik ind i salonen, men blev forbløffet stående. Midt på gulvet lå en spraglet kattekilling med udstrakte poter. Sinaïde lå på knæ ved siden af den og holdt forsigtigt dens lille snude i vejret. Henne hos fyrstinden, men så han næsten optog hele rummet mellem begge vinduerne, stod en flot ung husar med blondt krøllet hår, rødligt ansigt og fremspringende øjne.

"Nej se, hvilket snurrigt lille dyr," udbrød Sinaïde; "og øjnene på det er ikke grå, de er ganske grønne, og sådanne store ører det har! Tusind tak, Viktor Jegoritch! De er rigtig rar."

Husaren, i hvem jeg straks genkendte en af de unge mænd, som jeg havde set den foregående dag, smiskede og gjorde et skrabud, så at sporerne og sabelringene klirrede.

"De behagede i går at sige, at De ønskede Dem en plettet kattekilling med store ører ... og så tog jeg mig den frihed. Et ord er et ord og en mand en mand!" Og han skrabede igen ud med benene.

Kattekillingen begyndte at miave ganske sagte og snusede til gulvet.

"Den er sulten," udbrød Sinaïde: "Bonifazi! Sonja! skaf noget mælk!"

En kammerjomfru i en gammel gul kjole og med et falmet tørklæde om halsen kom ind med en skål mælk, som hun satte ned til kattekillingen. Den rystede, lukkede øjnene og begyndte at slikke.

"Se, hvilken rød tunge den har," udbrød Sinaïde, der havde bøjet hovedet næsten helt ned til gulvet og nu fra siden tittede op under kattens snude.

Kattekillingen labbede sig mæt og begyndte at spinde, mens den slikkede sine poter. Sinaïde rejste sig og sagde i en ligegyldig tone til kammerjomfruen: "Tag den bort."

"Får jeg en hånd for kattekillingen?" spurgte husaren smilende og rettede sin svære krop, der var noget for stor for den nye uniform.

"Begge to," svarede Sinaïde og rakte ham sine hænder. Mens han kyssede dem, skottede hun over skulderen hen til mig.

Jeg stod endnu stadig på samme plet som før og vidste ikke rigtigt, om jeg skulle smile, tale eller tie. Pludselig fik jeg gennem døren ud til entreen, der stod åben, øje på vor lakaj Fedors skikkelse. Han gav mig et tegn, og mekanisk gik jeg ud til ham.

"Hvad vil du?" spurgte jeg.

"Deres moder har sendt mig for at hente Dem," svarede han hviskende; "hun er vred over, at De bliver så længe borte med svaret."

"Ja men, har jeg da været her længe?"

"Over en time."

"Over en time!" gentog jeg uvilkårligt, og da jeg igen var kommet ind i salonen, begyndte jeg at bukke og skrabe ud med benene.

"Hvor vil De hen?" spurgte den unge fyrstinde, som stod bag ved husaren.

"Jeg må hjem. – Jeg tør altså svare," vedblev jeg, idet jeg vendte mig til den gamle fyrstinde, "at De kl. ét vil beære os

med Deres besøg."

"Æren er på min side, unge herre."

Fyrstinden greb hurtigt efter sin tobaksdåse og tog en pris med et sådant spektakel, at jeg formelig skælvede af forbavselse. "Æren er på min side," gentog hun, mens vandet løb ud af øjnene på hende, og hun hostede og nyste.

Jeg bukkede endnu engang, vendte mig så om og forlod værelset med denne generende følelse i ryggen, som et meget ungt menneske plejer at lide af, når han ved, at man ser efter ham.

"Glem ikke at besøge os, mosjø Voldemar," råbte Sinaïde og gav sig igen til at le.

"Hvorfor ler hun dog altid?" tænkte jeg, mens jeg gik hjemad sammen med Fedor, der ikke sagde noget, men blot så temmelig mistrøstende på mig. Moder skændte og kunne ikke forstå, hvad der havde opholdt mig så længe ovre hos fyrstinden. Jeg indlod mig ikke på nogen forklaring, men søgte op på mit værelse. På engang blev jeg umådelig sørgmodig ... Det kneb for mig at holde tårerne tilbage ... Jeg var skinsyg på husaren.

5

Fyrstinden gjorde moder sin opvartning, men faldt ikke i hendes smag. Jeg var ikke til stede under besøget, men ved bordet sagde moder til fader, at denne fyrstinde Sassékin lod til at være "*une femme très vulgaire*"; at hun havde følt sig ilde berørt ved hendes gentagne bønner om at interessere sig for hende hos fyrst Sergej; at hun var indviklet i en mængde modbydelige forlegenheder, havde "*de vilaines affaires d'argent*" og vistnok var en frygtelig sladdertaske. Moder tilføjede, at hun alligevel havde inviteret fyrstinden og hendes datter til at spise til middag hos os i morgen (da jeg hørte ordene "og hendes datter", stak jeg næsen helt ned i min tallerken), siden de dog nu engang var vore naboer og havde en titel. Fader svarede, at nu huskede han, hvem denne dame var; han havde som ungt menneske kendt den afdøde fyrst Sassékin, en fint dannet, men letsindig og overfladisk person, der i selskabslivet gik under navnet "*le Parisien*", fordi han havde opholdt sig en tid i Paris. Han var ved arv kommet i besiddelse af store rigdomme, men havde spillet hele sin formue bort og havde så kort efter (man vidste ikke rigtig af hvad grund, måske for igen at komme til penge, han kunne da i alt fald have truffet et bedre valg, tilføjede fader med et koldt smil) giftet sig med datteren af en underordnet kancelliembedsmand, hvorpå han havde indladt sig i nogle spekulationer, som ruinerede ham fuldstændigt.

"Blot hun ikke overhænger mig, for at jeg skal låne hende penge," sagde moder.

"Det er ikke urimeligt," svarede fader roligt. "Taler hun fransk?"

"Meget dårligt."

"Hm! Nå, det er forresten ligegyldigt. Det forekommer mig, du fortalte, at du også havde bedt hendes datter; det skal være en meget elskværdig og dannet ung dame."

"Nej virkelig! Så må hun formodentlig ikke slægte sin moder på."

"Og heller ikke sin fader; han var rigtignok meget dannet, men dum."

Moder sukkede og faldt i tanker. Fader tav. Jeg følte mig meget ubehagelig til mode under denne samtale.

Efter bordet gik jeg ned i haven, men uden bøsse. Jeg havde foresat mig, at jeg ikke ville komme i nærheden af Sassékins have, men jeg blev uimodståeligt draget derhen – og ikke forgæves. Jeg var næppe kommet hen til gærdet, før jeg opdagede Sinaïde. Denne gang var hun alene. Hun havde en bog i hånden og gik langsomt hen ad den skyggefulde gang. Hun så mig ikke.

Jeg ville fjerne mig igen ubemærket, men kom på en anden idé og gav mig til at hoste.

Hun drejede sig om, men standsede ikke, kastede med hånden det brede blå bånd på sin runde stråhat tilbage, så roligt smilende på mig og gav sig så igen til at læse.

Jeg tog min hue af, blev stående et øjeblik, og gik så videre med tungt hjerte. "*Que suis-je pour elle?*" tænkte jeg (Gud må vide hvorfor) på fransk.

Jeg hørte fodtrin, som jeg kendte, bagved mig, så mig om, og fader kom hen imod mig med sin raske og lette gang.

"Er det den unge fyrstinde?" spurgte han.

"Ja det er."

"Kender du hende?"

"Jeg har set hende i dag inde hos hendes moder."

Fader stod stille, drejede sig så rask om på hælen og gik tilbage. Da han kom i nærheden af Sinaïde, hilste han hende meget høfligt. Hun besvarede hans hilsen; et udtryk af forbavselse fløj hen over hendes ansigt, og hun lod sin bog synke. Jeg så, hvorledes hun fulgte fader med øjnene. Han førte sig altid særdeles elegant, skønt ugenert og smagfuldt; men aldrig havde jeg set hans ædle skikkelse tage sig så fordelagtigt ud, og aldrig havde hans grå hat siddet smukkere på hans endnu ungdommeligt kraftige, krøllede hår.

Jeg nærmede mig på ny til Sinaïde, men hun tog slet ingen notits af mig, holdt igen sin bog op for ansigtet og gik videre.

6

Hele den aften og den næste morgen tilbragte jeg i en tilstand af dump nedslåethed. Jeg kan huske, at jeg prøvede på at arbejde og fik Kaidanovs *Historie* i hånden – men lærebogens paragraffer og sider svævede forbi mine øjne uden at efterlade nogen som helst forestillinger. Vistnok mindst en ti gange læste jeg de ord: "Julius Cæsar udmærkede sig ved sine dristige militære foretagender" – jeg forstod det ikke og kastede bogen fra mig. Før jeg skulle spise, kom jeg igen pomade i håret, bandt igen mit halstørklæde og tog min frakke på.

"Hvad skal det betyde?" spurgte moder; "du er ikke student endnu, og Gud ved, om du nogensinde får den eksamen. Din jakke er jo forresten også ganske ny og meget for god til sådan at smides til side."

"Men vi har jo fremmede i dag," stammede jeg, næsten fortvivlet.

"Sniksnak! Det er nogle rare fremmede, de!"

Der hjalp intet "kære moder". Jeg trak igen i min jakke, men beholdt halstørklædet på. Fyrstinden og hendes datter kom en halv time før dineren. Den gamle havde taget et gult sjal over sin bekendte grønne kjole og havde pyntet sig ud i hovedet med en gammeldags kappe med flagrende ildrøde bånd. Hun begyndte øjeblikkelig igen at tale om sine veksler, sukkede, klagede over sin fattigdom, kom frem med allehånde ønsker og begæringer, og generede sig ikke i nogen som helst retning. Lige så støjende som hun snusede sin tobak, hev hun efter vejret og rokkede frem og tilbage på sin stol. Det var åbenbart,

at hendes fyrstelige værdighed ikke voldte hende meget bryderi. Derimod bevarede Sinaïde i hele sin opførsel den strengeste anstand, næsten arrogance; *hun* var i virkeligheden en fyrstelig fremtoning. Over hendes ansigt var der et udtryk af kold afmålthed og værdighed. Jeg kendte hende næppe igen: dette blik, dette smil var noget aldeles fremmed for mig, skønt hun også således forekom mig fortryllende. Hun var i en let baréges kjole med matblå striber; hendes hår faldt i lange krøller ned over kinderne, efter engelsk mode, hvad der passede meget godt til det kolde udtryk i ansigtet. – Ved bordet sad fader ved siden af hende og konverserede hende med den ham ejendommelige rolige og fine hastighed. Undertiden så han på hende, og hun så på ham, men med et forunderligt, næsten fjendtligt udtryk. De talte fransk sammen. Jeg erindrer, at Sinaïdes korrekte udtale frapperede mig.

Den gamle fyrstinde generede sig lige så lidt ved bordet som tidligere; hun spiste en masse, og holdt lovtaler over hver eneste mundfuld. Moder kedede sig tydeligvis ved hendes selskab og besvarede hendes spørgsmål med en vis melankolsk ringeagt. Fader rynkede nu og da panden, men så det næppe var til at se.

Moder syntes heller ikke om Sinaïde: "Hvor hun sætter næsen i vejret," sagde hun dagen efter; "sådan en arrogance! Gud må vide, hvad sådan én er stolt af – hun *avec sa mine de grisette*!"

"Du har åbenbart aldrig set nogen grisette," bemærkede fader.

"Nej, gudskelov, det har jeg rigtignok ikke."

"Naturligvis ikke, gudskelov! Men hvordan kan du så dømme således?"

Til *mig* tog Sinaïde aldeles afgjort ikke det allerringeste hensyn. Kort efter at vi havde rejst os fra bordet, sagde fyrstinden farvel.

"Jeg stoler på Deres beskyttelse, Maria Nikolajevna og Peter Vasiljevitch," sagde hun i en klynkende tone til moder og fader. "Hvad skulle der ellers blive af mig? Jeg har også kendt bedre tider, men de er forbi. He, så kalder man mig Durchlauchtighed," sagde hun med et modbydeligt smil, "en dejlig ære, når man ikke har til det tørre brød!"

Fader bukkede meget ærbødigt for hende og fulgte hende til entredøren. Jeg stod også derude i min jakke, og stirrede på gulvet som en dødsdømt. Sinaïdes opførsel imod mig havde ligefrem tilintetgjort mig. Hvor forbavset blev jeg derfor ikke, da hun, idet hun gik forbi mig, hurtigt og med hele sin forrige indsmigrende venlighed hviskede til mig: "Kom klokken otte; hører De, men præcis!"

Jeg gjorde en bevægelse med hænderne – men hun var allerede borte, efter at hun havde kastet et hvidt skærf over hovedet.

7

På slaget otte trådte jeg – i overfrakke, med omhyggeligt bundet halstørklæde, og med håret strøget raskt op fra panden – ind i forværelset til den af fyrstinden beboede sidebygning. Den gamle tjener lånte mig et par alt andet end venlige øjne og rejste sig gnavent op fra bænken. Inde fra salonen lød muntre stemmer. Jeg åbnede døren og trådte et skridt tilbage af forbavselse. Midt på gulvet, oppe på en stol, stod den unge fyrstinde og holdt en herrehat ud for sig; fem unge herrer trængte sig rundt om stolen. De søgte efter tur at stikke hånden ned i hatten, som hun holdt i vejret og rystede stærkt. Da hun fik øje på mig, råbte hun: "Stop, stop! Der har vi en ny gæst, ham må vi også give en seddel!" Hun sprang graciøst ned fra stolen og tog mig i opslaget på min frakke: "Men så kom dog!" sagde hun; "hvorfor bliver De stående der? Mine herrer, må jeg præsentere for Dem hr. Valdemar, vor nabos søn. Og disse herrer" (fortsatte hun, henvendt til mig, idet hun pegede på hver enkelt af dem), "det er grev Malevski, dr. Luschin, digteren Maidanov, fhv. kaptajn Nirmatzki og husaren Belovserov, som De allerede kender."

Jeg var så forvirret, at jeg ikke bukkede for nogen af dem. I dr. Luschin genkendte jeg den sorthårede herre, som havde gået mig så ubarmhjertigt på klingen nede i haven; de andre var mig fuldstændig ubekendte.

"Greve," sagde Sinaïde, "skriv en seddel til monsieur Voldemar."

"Det er uretfærdigt," svarede, med let polsk accent, greven, en meget smuk, elegant ung mand, med brunt hår, sorte udtryksfulde øjne, en smal og hvid lille næse og en sirlig knebelsbart over den lille mund; "han har ikke været med i pantelegen."

"Det er uretfærdigt," gentog Belovserov og den herre, der var blevet præsenteret for mig som fhv. kaptajn, en omtrent fyrre år gammel, firskåren mand, med et ansigt, der var aldeles vansiret af koppe-ar, med et hår, der var krøllet som en arabers, med krumme ben, og i en opknappet uniformsfrakke uden epauletter.

"Skriv en seddel, siger jeg Dem!" gentog den unge fyrstinde. "Hvad er det for en opsætsighed? Monsieur Voldemar er for første gang sammen med os og gør i dag en undtagelse fra reglen. Ingen knurren; værsgod at skrive, jeg befaler det!"

Greven trak på skuldrene, tog med sine hvide, af ringe prydede fingre en pen, rev et stykke papir af, og begyndte at skrive.

"Tillad mig i det mindste at forklare hr. Voldemar, hvad det er, der går for sig," sagde Luschin i en overlegen tone; "han står jo der aldeles som faldet ned fra skyerne. Ser De, unge mand, vi spiller om panter; der er kun én, der vinder, de andre får nitter. Den, der er så lykkelig at trække den rigtige seddel i hatten, har ret til at kysse fyrstindens hånd. Har De forstået mig?"

Jeg stirrede kun på ham, og blev stående som forstenet, mens den unge fyrstinde igen sprang op på stolen og på ny begyndte at ryste sedlerne i hatten. Alle de andre trængte sig omkring hende, og jeg sluttede mig til dem.

"Maidanov," sagde Sinaïde til en opløben ung herre med et magert ansigt, små matte øjne og meget langt sort hår. "De, der er poet, burde være højmodig og renoncere på Deres seddel til fordel for mosjø Voldemar, så at han kunne have to chancer i stedet for en."

Men Maidanov rystede afslående på hovedet, så at hans lange hår flagrede omkring. Jeg kom sidst i rækken til at trække en seddel ud af hatten, jeg åbnede den og ... store Gud! hvor blev jeg til mode, da jeg læste ordene: *et kys*!

"Et kys!" udbrød jeg uvilkårligt.

"Bravo, han har vundet!" svarede den unge fyrstinde. "Hvor det glæder mig!" – Hun steg ned fra stolen, og så mig så lyst og mildt ind i øjnene, at hjertet i mig hoppede af glæde.

"Og De, glæder De Dem også?" spurgte hun.

"Jeg ..." stammede jeg.

"Sælg mig Deres seddel," hviskede Belovserov til mig. "Jeg giver Dem hundrede rubler for den."

Jeg svarede husaren med et så fjendtligt, straffende blik, at Sinaïde slog hænderne sammen og Luschin udbrød: "En pokkers karl! Men," vedblev han, "i min egenskab af ceremonimester er det min pligt at passe på, at alting går rigtigt til. Værsågod, mosjø Valdemar, på knæ! Det er skik og brug hos os."

Sinaïde stod foran mig, hældede hovedet en lille smule til siden for bedre at kunne iagttage mig, og rakte mig med værdig anstand sin hånd. Alting løb i ét for mine øjne. Jeg ville bøje det ene knæ, men faldt ned på dem begge, og pressede mine læber så kejtet mod Sinaïdes fingre, at jeg rev min næsetip en smule på en af hendes negle.

"Fortræffeligt!" sagde Luschin og hjalp mig med at rejse mig igen.

Pantelegen fortsattes. Sinaïde anviste mig en plads ved siden af sig selv. Sådan en mængde straffe hun hittede på! Da hun blev dømt til at fremstille en statue, valgte hun den grimme Nirmatzki til sin piedestal. Han måtte lægge sig ned på alle fire og oven i købet tvinge hovedet ind under brystet. Den højrøstede latter var nær aldrig hørt op igen. Mig, den ensomt og ædrueligt opdragne dreng, der var vokset op i et ærbart herskabeligt hus – mig løb dette spektakel, denne ugenerthed, denne næsten overdrevne lystighed, denne uvante tumlen-omkring mellem fremmede mennesker stærkt til hovedet. Jeg var aldeles ør, som om jeg havde drukket vin. Jeg lo og støjede endnu galere end de andre, så at endog den gamle fyrstinde, der sad inde i værelset ved siden af med en af embedsmændene fra den Iverskoiske Port [Note 2)], som hun ville engagere som konsulent, kom ind for at se, hvad der gik af mig. Men jeg følte mig i den grad lykkelig, at det var mig fuldstændig ligegyldigt, hvor vidt man gjorde sig lystig over mig og så skævt til mig. Sinaïde blev ved at foretrække mig og holdt mig stadig i sin nærhed. I en straf, som vi blev dømt til, måtte jeg sætte mig ved siden af hende, hvorefter vore hoveder blev tilhyllet med et og samme silkeklæde. I denne stilling skulle jeg betro hende "min hemmelighed". Jeg husker endnu, hvorledes vore hoveder pludselig mødtes i et lunt, halvt gennemsigtigt, duftende halvmørke, og hvorledes hendes øjne strålede så nær og mildt på mig i dette mørke, og hvor det åndede glødende imod mig fra hendes åbne læber, og hvor spidserne af hendes hår kildede mig på kinderne. Hun smilede hemmelighedsfuldt, og lidt efter

hviskede hun indsmigrende: "Nå, bliver det snart til noget?" Men jeg blev rød i hovedet, og lo, og rykkede forvirret frem og tilbage, og kunne næppe få vejret ...

Da vi omsider blev ked af at lege pantelege, begyndte vi på båndlegen Note 3). Gode Gud, hvor blev jeg henrykt, da jeg i min distraktion fik et ordentligt slag af hende over hånden! Og hvor gjorde jeg mig ikke fra det øjeblik af umage for stadig at være distræt, men hun var drilsk og ondskabsfuld nok til ikke mere at røre ved min hånd.

Ja, hvad blev der ikke foretaget i løbet af denne aften! Vi spillede klaver, vi sang, vi dansede, og vi fremstillede en sigøjnerlejr. I den anledning blev Nirmatzki klædt ud som bjørn og måtte drikke vand med salt i. Grev Malevski lavede forskellige kortkunster for os og endte med at give kort til whist således, at han gav sig selv alle atout'erne, noget, som Luschin "gav sig den ære at gratulere ham til". Maidanov deklamerede for os fragmenter af sit digt "Morderen" (vi var dengang endnu midt inde i romantikken), som han havde i sinde at lade udkomme i sort omslag med blodrød titel. For den forhen omtalte embedsmand fra den Iverskoiske Port blev hatten eskamoteret bort fra kaminen, og han måtte danse "kasatchka" for at få den igen. Man friserede og pyntede den gamle Bonifazi med en damekappe, og den unge fyrstinde fik en herrehat på hovedet. Kort sagt, der var ingen ende på kådheden. Belovserov var den eneste, som ikke delte den almindelige munterhed. Han sad næsten hele tiden for sig selv henne i en krog, mørk og irritabel ... Undertiden kom der blod i hans øjne, han blev ildrød i ansigtet og så ud, som om han sad på spring til at styrte sig over os og splitte os ad som avner til alle sider; men den unge

fyrstinde tilkastede ham et blik og truede ad ham med fingeren, og han trak sig atter brummende tilbage i sin krog.

Endelig var vi så trætte, at vi måtte holde op. Fyrstinden kunne, som hun selv udtrykte sig, nok tåle en hel del, skrig og spektakel bragte hende ikke så let ud af fatning, men til sidst følte også hun sig træt og længtes efter at komme til ro. Hen imod midnat blev aftensmaden rettet an; den bestod af et stykke gammel, tør ost og Gud må vide hvad for en slags små kolde postejer med hakket skinke, der forekom mig mere velsmagende end de mest udsøgte retter. Af vin kom der kun en eneste flaske på bordet; den så løjerlig nok ud, ganske mørk, med en tyk hals; vinen inde i den syntes at være rød, men der var forresten ingen, som smagte den.

Træt og lykkelig indtil udmattelse forlod jeg nabohuset: da jeg sagde farvel, trykkede Sinaïde min hånd og smilede atter gådefuldt til mig.

Natteluften slog tung og fugtig mod mit glødende ansigt; det så ud til at trække op til uvejr; sorte skyer kom op og bredte sig langsomt ud over himlen, deres usikre omrids skiftede form med hvert sekund. En let vind strøg raslende gennem de mørke træer, og langt ude i horisonten hørtes tordenens dumpe buldren; det lod, som om den gjorde spektakel med sig selv.

Gennem bagdøren slap jeg op i mit værelse. Fedor lå og sov på gulvet, og jeg var nødt til at skræve hen over ham. Han vågnede, så på mig, og meddelte mig, at moder igen havde været vred på mig og havde villet sende bud efter mig, men at fader havde fået hende fra det. Jeg lagde mig ellers aldrig uden først at sige godnat til moder og bede hende om hendes velsignelse. Men nu havde *det* ikke længere noget at betyde!

Jeg sagde til tjeneren, at jeg selv ville klæde mig af og hjælpe mig i seng – og jeg slukkede lyset. Men jeg hverken klædte mig af eller gik i seng.

Jeg satte mig på en stol og blev længe siddende som fortryllet. Det, jeg følte, forekom mig så nyt og så dejligt ... Jeg sad ubevægelig, så næppe op, og trak vejret langsomt. Undertiden lo jeg stille for mig selv, undertiden fo'r det iskoldt igennem mig ved den tanke, at jeg var forelsket, at kærligheden i hele sin vælde var kommet over mig. Sinaïdes billede svævede sagte frem for mig i mørket – svævede, og ville ikke forsvinde. Atter smilede hendes læber lige så gådefuldt, hendes øjne betragtede mig fra siden af med det samme spørgende, tankefulde og ømme udtryk som i det øjeblik, da jeg tog afsked med hende. Endelig rejste jeg mig, listede mig på tæerne hen til min seng, og lagde forsigtigt, uden at klæde mig af, hovedet ned på puden, som om jeg var bange for ved en heftig bevægelse at forstyrre det, der foregik inden i mig og opfyldte mig aldeles.

Jeg lagde mig ned, men lukkede ikke øjnene. Lidt efter opdagede jeg, at det matte genskin af et lysskær ideligt faldt ind i mit værelse. Jeg rejste mig op i sengen og så ud ad vinduet, hvis sprosser stod mørkt mod de hemmelighedsfuldt og mat glinsende ruder. "Det er et uvejr!" tænkte jeg; og det var virkelig et uvejr. Men det trak forbi langt borte, så at selv tordenen ikke kunne høres; der bævede kun nu og da hen over himlen nogle matte, lange, takkede lynglimt, som mindre lyste end krampagtigt sitrede, ligesom vingerne på en døende fugl.

Jeg stod op, trådte hen til vinduet og blev stående der, indtil det blev lyst. Det blev ved at lyne i et væk; det var, som folk hos os siger, rigtigt et hundevejr. Jeg stirrede ud på den øde

sandflade, på den mørke masse, som udgjorde Neskuschnoierparken, på de fjernere bygningers gule facader, der syntes at sitre for hvert lille lyn, som flammede op. Jeg stirrede – og kunne ikke rive mig løs igen. Denne idelige opblussen, disse tavse lyn svarede, således forekom det mig, til de tavse og hemmelighedsfulde rørelser, som fo'r igennem mig. Dagen brød frem. Purpurskinnende hævede sig morgenrøden, der blev blegere, efterhånden som solen steg, ligesom lynene blev stadig mattere og kortere, brød stadig sjældnere og sjældnere frem og omsider hørte op, opslugte af den frembrydende dags tilintetgørende og sejrrige lys …

Og lynene i mit bryst hørte også op. Jeg følte en stærk mathed og en ro … men Sinaïdes billede svævede endnu bestandig majestætisk for min sjæl. Dog var også dette billede blevet roligere; som svanen, der løfter sig til flugt og forlader sumpvæksterne, havde det skilt sig fra de andre, mindre tiltrækkende figurer, som omgav det, og da jeg sov ind, rettede jeg for sidste gang, til afsked, mit hjertes hengivelsesfulde lovprisning til dette af mig forgudede billede.

O milde følelser, søde toner, et rørt hjertes sagtmodighed og beroligelse, I, de første kærlighedsstemningers undselige glæder, – hvad er der blevet af jer, hvad er der blevet af jer?

8

Da jeg næste morgen kom ned til te, skændte moder på mig – skønt ikke så meget, som jeg havde ventet – og forlangte, at jeg skulle fortælle, hvad vi havde tilbragt aftenen med. Jeg svarede hende ganske kort, udelod en mængde enkeltheder og anstrengte mig for at stille det hele i et så uskyldigt lys som vel muligt.

"Det nytter ikke, hvad du så siger," bemærkede moder; "det er ingen folk *comme il faut*, og du kunne foretage dig noget fornuftigere end at løbe og spilde din tid hos dem. Du skulle hellere tænke på din eksamen."

Da jeg vidste, at moders omhu for mine beskæftigelser var udtømt i disse få ord, anså jeg det ikke for nødvendigt at svare noget. Men da vi havde drukket te, tog fader mig under armen, gik ned med mig i haven og sagde, at jeg skulle fortælle ham alt, hvad jeg havde set hos Sassékins.

Fader havde en forunderlig magt over mig, og der var et underligt forhold imellem os. Han bekymrede sig næsten slet ikke om min opdragelse og talte endog kun sjældent til mig; på den anden side pålagde han mig heller ingen tvang og vogtede mig for alt, hvad der kunne såre eller ydmyge mig. Han respekterede min frihed – han var endog, om jeg tør bruge dette ord, *høflig* imod mig; men alligevel holdt han mig altid i en vis afstand fra sig. Jeg elskede ham, jeg var lutter fyr og flamme for ham, han syntes mig at være et mønster på en mand, og Gud må vide med hvilken begejstring jeg ville have sluttet mig til ham, hvis jeg ikke stadig havde mødt denne hånd, som

ubarmhjertigt holdt mig tre skridt fra livet. Og dog kunne han, når han ville, næsten i et nu, ved et eneste ord, en eneste bevægelse indgyde mig den mest ubetingede tillid. Jeg åbnede mit hjerte, jeg spøgte med ham som med en overlegen ven eller som med en nedladende overordnet … Så slap han mig lige så pludseligt igen, og hans hånd stødte mig tilbage, ganske vist meget venligt, men – den stødte mig tilbage.

Undertiden kom der en vis lystighed over ham, og så kunne han lege og springe omkring med mig som et barn; for han holdt meget af alle slags legemsøvelser. Én gang – kun en eneste gang! – var han så øm og kærlig imod mig, at jeg næsten fik tårer i øjnene. Men hverken hans lystige eller hans kærlige stemninger efterlod noget spor, og der forefaldt intet imellem os, som gav mig ret til at håbe noget som helst for fremtiden: det var, som om alt kun havde vist sig for mig i en drøm.

Når jeg så ham ind i hans kloge, smukke og sjælfulde ansigt, bankede mit hjerte stærkere, og hele mit væsen droges hen til ham … Han syntes da nok at forstå, hvad der foregik inden i mig, men han nøjedes med i forbigående at klappe mig på kinden og så straks gå videre, eller også gav han sig til at pusle med noget, eller han gav sit ansigt et så iskoldt udtryk, som kun *han* var i stand til at frembringe; hvorpå jeg da hver gang trak mig tilbage i mig selv med en følelse, som om man pludselig havde hældt iskoldt vand ned over mig. Fik han en sjælden gang et anfald af venlighed overfor mig, var det aldrig fremkaldt ved min stumme og dog så tydelige bøn: det kom altid ganske uventet. Da jeg senere tænkte alvorligere efter over faders karakter, kom jeg til det resultat, at han kun satte ringe pris på mig og på familielivet; han søgte sine fornøjelser andetsteds og

gav ikke en dråbe bort af nydelsen. "Tag, hvad du kan få, men lad dig ikke fange; tilhør dig selv!" sagde han en dag til mig, "det er hele hemmeligheden ved at leve." En anden gang, da jeg i min egenskab af ung demokrat deklamerede over friheden i hans nærværelse (han var den dag "rar", som jeg plejede at kalde det, i en stemning, så man kunne tale med ham om alt muligt), udbrød han:

"Frihed? Og ved du da, på hvad måde et menneske kan blive frit?"

"Hvad mener du?"

"Ved at *ville* det, ved sin egen urokkelige vilje, som tillige giver magt, der er endnu bedre end frihed. Lær at ville, og du vil blive fri og kunne befale."

Fader ville uden hensyn til og frem for alt andet leve, og han levede ... Måske havde han en anelse om, at det ikke skulle blive forundt ham længe at drage nytte af livets hemmelighed: han døde i en alder af to og fyrre år.

Jeg fortalte ham om mit besøg hos Sassékins ind til de mindste enkeltheder. Han sad på en bænk og tegnede med enden af sin ridepisk i sandet og hørte halvt opmærksomt, halvt adspredt på mig. Nu og da fløj der et smil over hans ansigt, og undertiden kastede han vel også et udforskende eller spøgefuldt blik på mig og hidsede mig ved let henkastede spørgsmål og korte bemærkninger. I begyndelsen ville jeg ikke selv udtale Sinaïdes navn, men jeg kunne ikke dy mig og udgød mig i stormende lovtaler. Fader hørte smilende på mig, til jeg var færdig. Så blev han eftertænksom, strakte sig og rejste sig.

Det faldt mig ind, at han, dengang vi gik ud af stuen, havde givet ordre til at sadle hans hest. Han var en udmærket rytter og

var i stand til – længe før mr. Rarey [Note 4)] – at tæmme de vildeste heste.

"Må jeg ride med, papa?" spurgte jeg.

"Nej," svarede han, og hans ansigt fik det sædvanlige, venligt ligegyldige udtryk; "du kan ride alene, hvis du har lyst, og sig så til kusken, at jeg bliver hjemme."

Han vendte mig ryggen og gik rask bort. Jeg fulgte ham med øjnene – han blev borte bag ved lågen; men på hans hat, som bevægede sig langs med hækken, kunne jeg se, at han gik over til Sassékins.

Han blev kun en times tid derovre, men gik straks efter ind til byen og kom først hjem henad aften.

Da vi havde spist til middag, gik jeg selv ind til Sassékins. Den gamle fyrstinde var alene inde i salonen. Da hun fik øje på mig, gav hun sig til at klø sig med en strikkepind inde under kappen rundt på hovedet, og spurgte mig pludselig, om jeg ikke kunne skrive en ansøgning af for hende.

"Med fornøjelse," svarede jeg og satte mig ned på kanten af en stol.

"Men De gør nok bogstaverne rigtig tydelige," sagde fyrstinden, idet hun rakte mig et snavset stykke papir; "og var det ikke muligt, at jeg kunne få afskriften allerede i dag?"

"Jeg skal skrive det af endnu i dag."

Døren ind til sideværelset blev lukket op på klem, og i åbningen stod Sinaïde, bleg, tankefuld, med håret strøget skødesløst tilbage; hun så på mig med et par store, kolde øjne, og forsvandt igen, og lukkede sagte døren efter sig.

"Sina! hør, Sina!" råbte den gamle. Men Sinaïde svarede ikke.

Jeg tog ansøgningen med hjem og tilbragte hele natten med at skrive den af.

9

Den dag begyndte min "lidenskab". Jeg kan huske, at jeg var til mode dengang omtrent som en mand må være det, der første gang i sit liv tiltræder et embede. Jeg var ikke længere simpelthen et ungt menneske: jeg var en forelsket. Jeg sagde, at med hin dag begyndte min lidenskab; jeg kunne have tilføjet, at samme dag begyndte også mine lidelser. Var jeg borte fra Sinaïde, hentæredes jeg af græmmelse. Jeg kunne ikke få den mindste smule ind i mit hoved, jeg kunne ikke bevare det allerringeste af det, jeg optog. Hele dage igennem beskæftigede mine tanker sig kun med *hende*. Var hun borte, hentæredes jeg ... men selv om hun var nærværende, blev mit sind derfor ikke lettere. Bevidstheden om min ubetydelighed gjorde mig skinsyg. Tåbeligt surmulede jeg overfor hende, og lige så tåbeligt lå jeg på knæ for hende – en uimodståelig magt drog mig altid tilbage til hende – og jeg ligesom gyste af lykke, så ofte jeg betrådte tærsklen til hendes værelse. Sinaïde havde i en fart forstået, at jeg var forelsket i hende, og det faldt aldrig mig ind at lægge skjul på det. Hun morede sig over min lidenskab, legede med mig, forkælede og pinte mig. Der er noget sødt i at være den eneste kilde, den selvbevidst mægtige og uansvarlige årsag til en andens rigeste glæder og dybeste sorger – og jeg var som blødt voks i Sinaïdes hænder. Forresten var jeg ikke den eneste, der var forelsket i hende; alle de mænd, som besøgte hendes hus, havde mistet forstanden for hendes skyld, og hun holdt dem alle lænkede – for sine fødder. Det morede hende i det ene øjeblik at give dem håb, i det næste at gøre dem

fortvivlede, at dreje dem rundt efter sit forgodtbefindende (det kaldte hun: at støde folk sammen), og de tænkte ikke på at gøre modstand, men rettede sig med glæde efter hende. I hele hendes henrivende, livskraftige – eller bedre: racekraftige – væsen var der en ejendommelig betagende blanding af list og sorgløshed, af noget kunstlet og noget ligefremt, af livlighed og ro; der var udbredt en fin, hemmelighedsfuld trolddom over alt, hvad hun gjorde og sagde, over hver eneste af hendes bevægelser; i det alt sammen åbenbarede der sig en oprindelig, legende, betagende magt. Hendes bevægelige, altid skiftende ansigt havde den samme spillende karakter og udtrykte næsten i samme nu spottelyst, tankefuldhed og lidenskab. De mest forskelligartede følelser kom ilsomt efter hinanden frem i øjnenes og læbernes udtryk, fo'r frem og forsvandt, som på en solrig dag skyggen af skyerne, der jages af vinden.

Hun havde brug for alle sine tilbedere. Belovserov, som hun undertiden betegnede som "mit vilde dyr", undertiden også blot som "min", ville med glæde være gået i ilden for hende; da hans åndelige evner og øvrige egenskaber ikke berettigede ham til noget synderligt stort håb, foreslog han hende bestandig at gifte sig med ham, idet han henkastede en bemærkning om, at de andre dog kun legede med hende. Maidanov anslog de poetiske strenge i hendes sjæl; som næsten alle forfattere havde han et køligt temperament, men gjorde sig ikke desto mindre bestandig umage for at overbevise hende om (og var måske også selv overbevist om), at han tilbad hende. Han besang hende i digte, der syntes aldrig at skulle få nogen ende, og som han foredrog for hende med snart affekteret, snart sand begejstring. Hun lod ham deklamere og gjorde sig en smule

lystig over ham; hun skænkede ikke hans lidenskabelige forsikringer synderlig tiltro, og når hun havde hørt en stund på hans udgydelser, bad hun ham undertiden om at læse noget af Pusjkin for hende, for, som hun sagde, at rense luften. Luschin, den satiriske og i sine udtryk kyniske doktor, kendte hende bedre og elskede hende også inderligere end alle de andre, uagtet han såvel bag hendes ryg som i hendes nærværelse just ikke lagde fingrene imellem i sin dom om hende. Hun nærede agtelse for ham, men holdt ham på afstand og lod ham undertiden med en vis ondskabsfuld tilfredshed mærke, at han heller ikke var andet end hendes legetøj.

"Jeg er en kokette, jeg mangler hjerte, jeg er en skuespillerindenatur," sagde hun engang til ham i min nærværelse; "nå, så ræk mig da engang Deres hånd, jeg vil stikke en nål ind i den, og De, min grundærlige herre, som slet ikke kan forstille Dem, De vil skamme Dem for denne unge mand, og trods den smerte, som De føler, vil De give Dem til at le."

Luschin blev rød i hovedet, vendte sig bort, bed sig i læberne, men rakte hende dog til sidst hånden. Hun stak ham med nålen, og han gav sig ganske rigtigt til at le … og hun lo med, hun lo og stak ham igen, mens hun så ham stift i øjnene, som han forgæves søgte at vende i alle mulige andre retninger …

Vanskeligst var det mig at komme på det rene med, hvorledes forholdet mellem Sinaïde og grev Malevski var. Han var en meget smuk, elegant og opvakt ung mand, men selv jeg, den sekstenårige dreng, troede at bemærke noget upålideligt, noget falskt i hans væsen, og det undrede mig, at Sinaïde ikke så det. Det kan forresten også gerne være, at hun så det og ignorerede

det. Hendes uregelmæssige opdragelse, hendes besynderlige bekendtskaber og vaner, den stadige omgang med moderen, den fattigdom og uorden, som herskede i huset, kort sagt alt, lige fra friheden, som hun hele sit liv igennem havde kunnet glæde sig ved, indtil følelsen af den overlegenhed, hun udøvede over alle, der kom hende nær, – havde udviklet hos hende en halvt hånlig sorgløshed og en stor tolerance. Traf det sig, at Bonifazi meldte hende, at nu var der ikke mere sukker, eller at hun fik noget bysladder at høre, eller at hendes gæster kom op at skændes, så plejede hun i reglen kun at ryste lokkerne og at sige: "Noget dumt vrøvl!" uden i øvrigt at bekymre sig videre om det.

Men i mig begyndte det at koge, når jeg så Malevski, forsigtigt, med et ræveagtigt udtryk i ansigtet, nærme sig til hende, støtte sig sirligt til stoleryggen og med en selvtilfreds og betydningsfuld mine hviske hende noget i øret, mens hun, med armene over brystet, så opmærksomt på ham eller endog smilede og rystede på hovedet.

"Hvor kan De dog finde fornøjelse i at se grev Malevski hos Dem?" spurgte jeg hende engang.

"Han har sådan en allerkæreste knebelsbart," svarede hun; "og forresten, hvad vedkommer det Dem?"

"De bilder Dem dog vel ikke ind, at jeg er forelsket i ham?" sagde hun en anden gang; "nej, jeg kan ikke elske en mand, som jeg må se ned på, og som jeg tør byde alt, hvad jeg vil. Skulle jeg elske en mand, måtte det være én, der forstod at få mig til at lystre. Men sådan én eksisterer der, gudskelov, ikke. Jeg vil ikke falde i armene på noget mandfolk; nej, bestemt ikke!"

"Så vil De altså aldrig blive forelsket?"

"De glemmer jo Dem selv! Eller er jeg måske ikke forelsket i Dem?" sagde hun og slog mig med sin handske under næsen.

Ja, Sinaïde gjorde sig ofte lystig over mig. I hele tre uger så jeg hende hver eneste dag, og hvad måtte jeg ikke tåle af hende! Hun kom kun sjældent til os, hvad der var mig vel tilpas, for i vort hus gav hun bestandig den unge verdensdame, fyrstinden, og så vovede jeg ikke at nærme mig til hende. Jeg var desuden også bange for at blotte mig overfor moder, der ikke kunne lide Sinaïde, og som mistænksomt iagttog os. Med hensyn til fader var jeg mindre betænkelig; han syntes aldeles ikke at lægge mærke til mig, og underholdt sig kun sjældent med Sinaïde; men når han gjorde det, var hans konversation altid udsøgt og åndrig.

Jeg holdt helt op med at arbejde, med at læse, ja selv med at spadsere eller ride i omegnen. Som en skarnbasse, der er tøjret om benet, svirrede jeg bestandig rundt om Sinaïdes bolig; det forekom mig, at jeg kunne være blevet der i al evighed ... men det var umuligt; moder knurrede over mig, og undertiden jog Sinaïde selv mig bort. Så lukkede jeg mig inde i mit værelse, eller jeg gik ned i den anden ende af haven, klatrede op på et forfaldent drivhus' høje mur, satte mig, med benene hængende nedad, på den side, som vendte ud imod vejen, og lod i timevis mit blik strejfe omkring, uden at se noget. Ved siden af mig, på de støvede nælder, flagrede nogle dovne hvide sommerfugle; en dristig spurv satte sig tæt hen til mig på en halvt hensmuldret rød mursten og pippede af fuld hals, mens den med udspilede halefjer bestandig drejede sig rundt om sig selv; mistænksomme ravne, der vuggede sig oppe i et birketræs nøgne krone, gav nu og da et skrat fra sig, og sol og vind legede

med de bladtomme grene; af og til klang den fredelige og melankolske klokkeklang fra det Doniske kloster over til mig, og jeg sad og stirrede og lyttede, og jeg gennemstrømmedes af en navnløs følelse, som indesluttede i sig det alt sammen: sorg, glæde, anelse, længsel efter liv og frygt for livet. Men jeg forstod dengang ikke det mindste af det, og jeg ville ikke have været i stand til at klare for mig selv blot en eneste af de forvirrede følelser, som summede igennem mig, eller også havde jeg givet dem alle sammen et eneste navn – Sinaïdes navn.

Og Sinaïde blev ved at lege med mig som katten med musen. Snart koketterede hun med mig, så jeg flammede op og smægtede af længsel; snart stødte hun mig pludselig tilbage – og jeg vovede ikke mere at nærme mig til hende, ja end ikke at se på hende.

Jeg husker, at hun flere dage i træk viste sig meget kølig og formel imod mig; jeg var aldeles ude af mig selv over det, og når jeg ængstelig havde sneget mig ind i hendes bolig, holdt jeg mig til den gamle fyrstinde, omendskønt hun netop i de dage var i sit værste lune og til stadighed støjede og brummede; det stod meget dårligt med hendes vekselaffærer, og hun havde allerede to gange haft sammenkomster med kvarterkommissæren i den anledning.

En dag, da jeg gik nede i haven og kom hen i nærheden af det bekendte gærde, fik jeg øje på Sinaïde; hun sad i græsset, støttede sig med begge hænder til jorden og rørte sig ikke. Jeg ville forsigtigt fjerne mig igen, men pludselig løftede hun hovedet og gav mig et bydende vink. Jeg blev stående som naglet fast; jeg forstod hende ikke straks. Hun vinkede igen. Som et lyn sprang jeg over gærdet og løb glad hen til hende;

men hun holdt mig tilbage ved et blik og pegede på en sti, der snoede sig ved siden af i et par skridts afstand. Forvirret og uden at vide, hvad jeg skulle gøre, sank jeg på knæ ved kanten af stien. Hun var så bleg, en så bitter kummer, en så dyb udmattelse talte ud af hvert eneste af hendes træk, at mit hjerte sammensnøredes, og jeg uvilkårligt spurgte: "Hvad er der dog i vejen?"

Sinaïde rakte mig hånden, rev så et græsstrå op af jorden, bed det i stykker og kastede det så langt fra sig, som hun kunne.

"Ikke sandt, De holder meget af mig?" spurgte hun endelig.

Jeg svarede ikke. Behøvede jeg vel også at svare?

"Ja," sagde hun, og blev ved at se på mig, "De holder meget af mig ... Ganske de samme øjne!" vedblev hun, faldt så i tanker og skjulte ansigtet i sine hænder. "Jeg er ked af alting!" begyndte hun igen med dæmpet stemme; "jeg havde lyst til at vandre til verdens ende; jeg kan ikke længere holde dette ud, og jeg ved ikke, hvad jeg skal gøre ... Og hvordan skal det gå mig senere! ... Ak, jeg er så bedrøvet ... o, min Gud, hvor jeg dog er ulykkelig!"

"Hvorfor?" spurgte jeg ængstelig.

Sinaïde svarede ikke, men trak blot på skuldrene.

Jeg blev ved at ligge på knæ og at stirre på hende, dybt rystet. Hvert eneste ord, hun havde sagt, havde gennemboret mit hjerte. I det øjeblik ville jeg gerne have givet mit liv, tror jeg, for at fjerne hendes sorg. Jeg stirrede på hende, og uden at forstå, hvorfor hun var så bedrevet, udmalede jeg mig, hvorledes hun pludselig var blevet overfaldet af en ulidelig smerte og var ilet ned i haven og var styrtet om i græsset, som om en le havde mejet hende. Rundt omkring os var alt lyst og blomstrende; vinden susede sagte gennem træernes løv og vuggede en

fremspringende hindbærgren frem og tilbage over Sinaïdes hoved. I det fjerne kurrede duerne, og bierne summede nede over det tynde græs. Oven over os smilede det milde himmelblå, og jeg var så ulykkelig ...

"Læs et digt for mig," sagde Sinaïde sagte og lænede sig tilbage på albuerne. "Jeg kan godt lide at høre Dem læse digte. De synger en smule på versene, men det gør ikke noget, det passer for Deres alder. Læs "På Grusiens høje" for mig. Men sæt Dem først."

Jeg satte mig – og læste Pusjkins digt:

> "På Grusiens høje hviler natten tyst,
> foran mig bryder sig Aragvas strømme;
> mit sind er tungt og let, min sorg er lutter lyst,
> min sorg er lutter lyse drømme
> om dig, ja kun om dig! Min søde kval formår
> ej noget hæmme, alt er overmandet ...
> På ny af mægtig elskov højt mit hjerte slår:
> Det elsker, ak! fordi det kan ej andet."

"Det elsker, ak! fordi det kan ej andet!" gentog Sinaïde. "Det er det herlige ved poesien, at den udtrykker det, som ikke er, og som dog ikke blot er langt, langt bedre end virkeligheden, men som også kommer sandheden langt nærmere ... "Det elsker, ak! fordi det kan ej andet!" Selv om det også vil anderledes, det stakkels hjerte: det kan ikke andet!"

Hun blev endnu siddende en stund uden at sige noget. Pludselig fo'r hun sammen og rejste sig.

"Kom. Maidanov er inde hos mama; han har bragt mig sit digt, og jeg er gået min vej fra ham. Nu er han også i dårligt

humør ... hvad skal man sige! De vil engang få det at vide ... vær blot ikke vred!"

Sinaïde trykkede hurtigt min hånd og løb i forvejen. Vi gik ind i sidebygningen. Maidanov begyndte at læse for os af sin "*Morder*", der lige var udkommet, men jeg hørte ikke på ham. I en syngende tone afhaspede han sine firføddede jamber; rimene skiftede og klang så højt og så hult som bjældeklang; jeg holdt stadig øjnene fæstede på Sinaïde og søgte at gætte mig til meningen i hendes sidste ord.

> "Har da en hemmelig rival
> dig uformodet undertvunget?"

råbte pludselig Maidanov med snøvlende stemme. Sinaïdes og mine øjne mødtes. Hun slog øjnene ned, og en svag rødme fløj hen over hendes kinder. Det fo'r iskoldt igennem mig, da jeg så hende rødme. Jeg havde allerede tidligere følt skinsyge, men først i dette øjeblik fo'r den tanke igennem mig, at hun var forelsket. "Store Gud! hun er forelsket!"

10

Først fra det øjeblik af var jeg virkelig forelsket. Jeg grublede og grublede, fik så én, så en anden mistanke og iagttog uafladelig Sinaïde, for så vidt det lod sig gøre uden at vække opsigt. Det var klart som dagen, at der var foregået en stor forandring med hende. Hun gik alene ud at spadsere og blev meget længe borte. Undertiden viste hun sig slet ikke for gæsterne, og hun lukkede sig flere timer i træk inde på sit værelse, hvad hun aldrig før havde plejet at gøre. Jeg var med ét blevet overordentlig skarpsynet eller bildte mig i det mindste ind, at jeg var det. "Er det ikke ham? Eller ham?" spurgte jeg i min ophidsede stemning mig selv, mens jeg lod alle hendes tilbedere passere revy for mit indre øje. Grev Malevski forekom mig at være den farligste, skønt jeg skammede mig på Sinaïdes vegne ved at måtte tilstå det.

Min skarpsynethed rakte ikke længere end min næse, og min hemmelighedsfulde opførsel ledte rimeligvis ingen på vildspor; dr. Luschin i det mindste havde meget hurtigt opdaget mig. Forresten var der også foregået en forandring med ham i den sidste tid. Han blev tydeligt magrere, og om han også lo lige så meget som før, var hans latter dog nu mere tør, ondskabsfuld og kort: i stedet for hans tidligere lette ironi og hans løsagtige kynisme var der kommet en nervøs pirrelighed, som han selv ikke var herre over.

"Hvorfor snuser De altid omkring her, unge mand?" sagde han engang til mig, da han traf mig i den Sassékinske salon (den unge fyrstinde var endnu ikke kommet hjem fra sin

spadseretur, og den gamle førte oppe fra første sal et højrøstet skænderi med sin kammerjomfru):

"De burde bruge Deres tid til noget bedre og studere, så længe De endnu er ung. Hvad er her for Dem at hente?"

–"De kan jo ikke vide, om jeg ikke arbejder hjemme," svarede jeg med en vis vigtighed, men også med en vis forvirring.

"Nå så De arbejder hjemme! Nej, De har ganske andre tin g i hovedet. Nå, jeg indrømmer ... det er naturligt for Deres alder. Men De har desværre ikke gjort noget lykkeligt valg. Kan De da ikke se, hvad dette her er for et hus?"

"Jeg forstår Dem ikke," svarede jeg.

"De forstår mig ikke? Så meget desto værre for Dem ... Jeg anser det for min pligt at advare Dem. En gammel pebersvend som jeg tør nok vove sig herhen; hvad skulle det kunne gøre en af os? Vi er hærdede folk, som ikke mere anfægtes af noget; men De har endnu en sart hud; her er dårlig luft herinde – tro De mig, De kan blive smittet af den."

"Hvad mener De?"

"Som jeg siger Dem. Eller bilder De Dem måske ind, at De nu er rask? Befinder De Dem i en normal tilstand? Er det, De føler, måske nyttigt for Dem, eller godt?"

"Hvad føler jeg da?" spurgte jeg, men måtte i mit stille sin d indrømme, at doktoren havde ret.

"Ak, unge mand, unge mand!" blev doktoren ved, med en betoning, som om disse to ord indeholdt noget yderst krænkende for mig: "Det kan ikke nytte, at De søger at forstille Dem; hos Dem afspejler ansigtet, Gud ske lov, endnu, hvad der foregår i hjertet. Forresten, hvad nytter det, at jeg prædiker moral for Dem? Jeg ville selv ikke betræde dette hus, hvis jeg –

(doktoren bed sig i læberne) – hvis jeg ikke var lige så stor en tosse som de andre. Jeg kan blot ikke forstå, at De med Deres gode hoved ikke kan mærke, hvad der foregår omkring Dem."

"Hvad foregår der da?" faldt jeg hurtigt ind, med spændt opmærksomhed.

Doktoren betragtede mig med en slags ironisk medlidenhed.

"Ja, det klæder dig godt," sagde han som til sig selv, "at tale således med ham. Kort sagt," tilføjede han, idet han hævede stem men, "jeg siger Dem endnu engang, denne atmosfære duer ikke for Dem. De befinder Dem vel her, men det beviser ikke noget. Luften i et orangeri er også behagelig at indånde, man kan blot ikke leve i den. Jeg råder Dem til igen at tage fat på Deres Kaidanov."

Fyrstinden kom ned, og begyndte at klage sig for doktoren over sin tandpine. Lidt efter trådte også Sinaïde ind i værelset.

"Ak, hr. doktor," sagde fyrstinden, "De må endelig tage hende ordentligt i skole. Hele dagen igennem drikker hun vand med is i; kan det nu vel være sundt for hende med hendes dårlige bryst?"

"Hvorfor gør De det?" spurgte Luschin.

"Å, hvad skulle vel det kunne gøre?"

"De kan forkøle Dem og dø af det."

"Nej, virkelig? Er det Deres alvor? Nå, det er jo også en vej til Himlen."

"Fortræffeligt!" udbrød doktoren i en sørgmodig tone.

"Fortræffeligt!" gentog hun. "Er da dette liv så umådelig behageligt? Kast et blik omkring Dem ... er det alt sammen så dejligt? Eller bilder De Dem ind, at jeg ikke forstår det, ikke føler det? Det morer mig at drikke vand med is i, og De vil

ganske alvorligt bevise mig, at et liv som mit er alt for værdifuldt til at turde sættes på spil for et øjebliks morskab – om lykke vil jeg nu slet ikke tale."

"Ja der har vi det," faldt Luschin ind; "lunefuldhed og uafhængighed ... de to ord karakteriserer Dem fuldstændigt; Deres hele natur ligger i de to ord."

Et nervøst smil fo'r hen over Sinaïdes ansigt.

"De er kommet for sent, bedste doktor! De er en dårlig iagttager. Tag Deres briller på. Der er sandelig nu ikke tale om luner hos mig. At gøre sig lystig over Dem, over mig selv ... hm, et dårligt tidsfordriv! Og hvad uafhængigheden angår ... mosjø Voldemar" – Sinaïde stampede i gulvet og vendte sig pludselig om mod mig – "lad være at sætte sådan et melankolsk ansigt op! Jeg kan ikke fordrage, at man viser mig medlidenhed." – Og hun gik hurtigt ud af værelset.

"Denne atmosfære duer ikke for Dem, den duer ikke for Dem, unge mand!" gentog Luschin endnu engang.

11

Samme dags aften samledes de sædvanlige gæster hos Sassékins; jeg var også til stede.

Man talte om Maidanovs digt. Sinaïde roste det oprigtigt.

"Men tør jeg gøre en indvending?" sagde hun til ham. "Hvis jeg var digter, så havde jeg valgt mig andre opgaver. Måske er det noget dumt snak, jeg siger, men der går undertiden underlige tanker gennem hovedet på mig, især når jeg ligger og ikke kan sove, henimod morgen, når himlen begynder at farves grå og rød. Jeg ville f.eks ... men De vil vist le ad mig?"

"Nej, nej!" råbte alle som med én mund.

"Jeg ville," fortsatte hun, idet hun lagde armene overkors over brystet og holdt øjnene rettede til siden, "jeg ville skildre et helt selskab af unge piger, om natten, i en stor båd, på en stille flod. Det er måneskin; de er alle klædt i hvidt, om hovederne kranse af hvide blomster, og de synger – De ved nok, hvad jeg mener – en slags hymne."

"Jeg forstår, jeg forstår Dem, videre!" sagde Maidanov med eftertryk og som hensunken i sig selv.

"Pludselig lyder der larm, latter, slag på tamburiner – fakler belyser scenen ... en skare bakkanter kommer ilende til med sang og støj. Ja der, hr. digter, begynder Deres opgave, De skal udmale billedet videre ... men jeg ville gerne have, at faklerne var røde og røg stærkt, og at bakkanternes øjne glødede frem under kransene, og at kransene var rigtig mørke. De måtte heller ikke glemme at anbringe tigerskind og drikkekar, og guld, rigtig meget guld."

"Hvor skulle man anbringe guldet?" spurgte Maidanov og kastede hovedet tilbage og åbnede næseborene på vid gab.

"Hvor? På skuldre, hænder, fødder. Man fortæller, at i oldtiden bar kvinderne gyldne ringe om anklerne … Bakkanterne råber på pigerne i båden. Pigerne har brudt af midt i sangen – de kan ikke drage videre, de rører sig ikke: strømmen i floden fører dem ind mod bredden. Og se, pludselig rejser en af dem sig ganske stille … *det* måtte især være godt fremstillet: hvordan hun rejser sig stille i måneskinnet, og hvor hendes veninder bliver forskrækkede … hun er trådt ud over rælingen, bakkanterne flokkes om hende, forsvinder med hende i natten, i mørket. Her må røgen af faklerne males … og alt flyder ud i tåge og bliver borte. Man hører kun endnu sukken og klynken, og den unge piges krans er blevet liggende på bredden."

Sinaïde tav.

"O, hun er forelsket!" tænkte jeg igen.

"Og er det det hele?" spurgte Maidanov.

"Det er det hele!" svarede hun.

"Det er ikke et emne til et større digt," bemærkede han vigtigt; "men jeg vil benytte Deres idé til et mindre arbejde."

"I romantisk maner?" spurgte Malevski.

"Naturligvis, i romantisk maner *à la* Byron."

"Jeg for min part synes bedre om Victor Hugo end om Byron," henkastede den unge greve skødesløst; "han er mere interessant."

"Victor Hugo er en digter af første rang," svarede Maidanov; "og min ven Tonkoschejev har i sin spanske roman "*El Toreador*" …"

"Ah, det er den bog med det omvendte spørgsmålstegn?" faldt Sinaïde ind.

"Ja, sådan bruger man det hos spanierne. Jeg ville sige, at Tonkoschejev ..."

"De lader til at være på gode veje til igen at komme op at skændes om klassicisme og romantik," afbrød Sinaïde ham. "Lad os hellere begynde på en leg."

"En panteleg?" spurgte Luschin.

"Nej, det keder mig; lad os hellere lege sammenligningslegen" (det var en leg, som Sinaïde selv havde opfundet: man nævnede en ting, alle anstrengte sig for at sammenligne den med en anden ting, og den heldigste fik en belønning). Hun trådte hen til vinduet. Solen var lige gået ned; lange, røde skyer skød sig op over himlen.

"Hvad kan man sammenligne disse skyer med?" spurgte Sinaïde, og uden at vente på svar fra os, tilføjede hun: "Jeg synes, at de ligner purpursejlene på Cleopatras gyldne skib, da hun sejlede Antonius i møde. Kan De huske, Maidanov, det er ikke længe siden, De fortalte mig om det."

Som Polonius i Hamlet var vi alle enige med hende om, at disse skyer lignede hine purpursejl, og at ingen af os havde kunnet finde på en bedre lignelse.

"Og hvor gammel var Antonius dengang?" spurgte Sinaïde.

"I alt fald endnu en ung mand," svarede Malevski.

"Ja, han var endnu ung," tilføjede Maidanov bekræftende.

"Jeg beder om forladelse," sagde Luschin, "han var allerede over fyrre år gammel."

"Over fyrre år!" gentog Sinaïde og tilkastede ham et flygtigt blik.

Lidt efter gik jeg hjem. "Hun er forelsket," hviskede uvilkårligt mine læber ... "men i hvem?"

12

Tiden gik. Sinaïdes væsen blev for hver dag mere besynderligt, mere ufatteligt. Engang, da jeg kom ind til hende, traf jeg hende siddende på en stråstol, med hovedet støttet mod den skarpe kant af bordet. Hun rejste sig op ... hele hendes ansigt svømmede i tårer.

"Ah, er det Dem?" sagde hun med et grusomt smil; "kom hen til mig."

Jeg gik hen til hende; hun lagde hånden på mit hoved og begyndte pludselig at trække mig i hårene.

"Det gør ondt," sagde jeg til sidst.

"Å, gør det ondt? Og jeg da ... tror De måske, at der ikke er noget, der gør mig ondt, at jeg ikke føler smerte?" svarede hun.

"Gud!" råbte hun pludselig, da hun så, at hun havde revet en mængde hår ud af hovedet på mig; "hvad er det dog, jeg har gjort! Stakkels mosjø Valdemar!"

Hun ordnede omhyggeligt de udrevne hår, viklede dem om fingeren og lavede sig en ring af dem.

"Jeg vil lægge denne ring af Deres hår i en medaljon og bære den," sagde hun, og hendes øjne glinsede af tårer; "det kan måske trøste Dem en lille smule ... men gå nu!"

Jeg gik hjem, og blev der vidne til et ubehageligt optrin. Det var en scene mellem moder og fader. Hun gjorde ham bebrejdelser; han hørte, som han plejede, koldt og høfligt på hende, og forlod kort efter huset. Jeg kunne ikke forstå, hvad det var, moder havde talt om, og jeg var desuden ikke nysgerrig stemt. Jeg husker kun, at hun, da scenen med fader var forbi,

kaldte mig ind til sig i sit kabinet og i en meget opbragt tone bebrejdede mig mine hyppige besøg hos fyrstinden, der – som hun udtrykte sig – *était une femme capable de tout*. Jeg kyssede hende på hånden (som jeg plejede at gøre, når jeg ville have hende til at holde op at skænde) og trak mig tilbage til mit værelse. Sinaïdes tårer havde bragt mig fuldstændig ud af fatning. Jeg vidste hverken ud eller ind, hvad jeg skulle tro om hende, og jeg var selv nær ved at briste i gråd: så stort et barn var jeg endnu, trods mine seksten år. Jeg tænkte ikke længere på Malevski, skønt Belovserov med hver dag antog en mere og mere truende mine overfor ham og gloede på den unge greve som en ulv på en bede; ja, jeg tænkte i det hele taget ikke længere på noget eller på nogen som helst. Jeg sank hen i drømmerier og søgte ensomme steder. Især følte jeg mig tiltrukket af drivhusets ruiner. Jeg klatrede i reglen op på den høje mur, satte mig øverst oppe, og følte mig der så ulykkelig, så ensom og sørgmodig, at det ordentligt gjorde mig ondt for mig selv. Og alligevel: hvor trøstefulde var ikke disse sørgmodige stemninger! Hvor gerne hengav jeg mig ikke til dem! …

En dag sad jeg således igen oppe på muren, med blikket rettet mod det fjerne, og lyttede til klokkeklangen … Pludselig farer jeg sammen, som om noget havde rørt ved mig og opskræmt mig. Det var ikke noget vindstød, ikke en gysen, der kom over mig – det var som et åndepust, som nærværelsen af et menneske, der pludselig lod sig mærke. Jeg sænkede blikket og så nedenunder mig Sinaïde, som i en let grå kjole og med en rosenfarvet parasol på skulderen gik hurtigt hen over vejen. Hun fik øje på mig, standsede, og idet hun bøjede randen af sin stråhat lidt tilbage, så hun med sine fløjlsagtige øjne op på mig.

"Hvad bestiller De så højt til vejrs?" spurgte hun mig med et forunderligt smil ... "De går hver dag og forsikrer mig, at De elsker mig," vedblev hun; "hvis det virkelig er sandt, så spring herned på vejen til mig."

Sinaïde havde næppe udtalt disse ord, før jeg allerede lå dernede, som om nogen bagfra havde stødt mig ned. Muren kunne vel være et par favne høj. Jeg faldt ned på benene, men rystelsen var så stærk, at jeg ikke formåede at holde mig oprejst: jeg styrtede om og mistede for nogle øjeblikke bevidstheden. Da jeg igen kom til mig selv, kunne jeg mærke, uden at jeg åbnede øjnene, at Sinaïde var ved siden af mig.

"Min egen dreng!" sagde hun, idet hun bøjede sig over mig, og hendes stemme sitrede af den mest ængstelige, omhyggelige ømhed; "hvor kunne du dog gøre det, hvor kunne du finde på at adlyde mig ... Men jeg elsker dig ... rejs dig dog ..."

Jeg følte hendes bryst bølge, hendes hænder gled hen over mit hoved, og pludselig – Store Gud! hvor blev jeg til mode! – pludselig begyndte hendes bløde, friske læber at dække hele mit ansigt med kys ... de berørte mine læber ... men i det samme opdagede Sinaïde, formodentlig af udtrykket i mit ansigt, at jeg igen var kommet til mig selv, skønt jeg blev ved at holde øjnene lukkede, og hun rejste sig hurtigt op og sagde:

"Så rejs Dem dog, skælm, De lille tossehoved! Hvorfor bliver De liggende der på jorden?"

Jeg rejste mig op.

"Giv mig min parasol; hvor den dog er fløjet langt bort! Og se ikke sådan på mig! Hvad var det dog for en tosset idé af Dem? De har da ikke slået Dem? Har De ikke brændt Dem på brændenælderne? Nej – De skal lade være sådan at stirre på

mig! ... Han forstår ingenting, svarer ikke," tilføjede hun som til sig selv ... "Gå hjem, mosjø Voldemar, og børst Dem, og vov ikke at følge efter mig, ellers bliver jeg vred for alvor og vil aldrig mere ..."

Hun fuldførte ikke sætningen og løb sin vej; men jeg blev siddende ved vejkanten, ude af stand til at holde mig på benene. Jeg havde brændt hænderne på nælderne, min ryg smertede mig, og alting løb rundt for mine øjne; men den usigelige følelse af lykke, som i det øjeblik gennemstrømmede mig, har jeg aldrig senere i livet fornemmet. En salig smerte sitrede gennem alle mine lemmer og skaffede sig til sidst luft i jublende spring og udråb. Ja i sandhed, jeg var endnu et barn!

13

Jeg var så lykkelig og så stolt hele den dag, jeg kunne stadig så tydeligt mærke Sinaïdes kys på mit ansigt, jeg mindedes med en så usigelig vellyst hvert ord, hun havde sagt, jeg svælgede således i min uventede lykke, at jeg frygtede for og end ikke følte nogen længsel efter at se den, der var årsag til disse nye følelser. Det forekom mig, at nu havde jeg intet mere at fordre af skæbnen, at der ikke var andet for mig tilbage at gøre "end at tage mig sammen, drage et sidste, dybt suk og så dø." Da jeg næste morgen gik over til Sinaïdes bopæl, var der derfor en stærk uro over mig, som jeg forgæves søgte at skjule under en maske af beskeden utvungenhed og tilbageholdenhed, således som det sømmer sig for en mand, der ønsker at give til kende, at han forstår at bevare en hemmelighed.

Sinaïde modtog mig så ligefrem, som om der ikke var passeret det allerringeste imellem os; hun truede blot ad mig med fingeren og spurgte mig, om jeg havde nogen blå mærker. Denne behandling gjorde det fuldstændig af med min påtagne hemmelighedsfulde og utvungne holdning, men også med min uro. Jeg havde naturligvis ikke ventet mig noget overordentligt; men Sinaïdes ro virkede på mig som en spand koldt vand over hovedet. Jeg forstod, at jeg kun var et barn i hendes øjne, og det gjorde mig meget bedrøvet. Sinaïde gik op og ned ad gulvet og smilede, hver gang hun så på mig; det var mig imidlertid klart, at hendes tanker var helt andre steder henne ... Jeg overlagde i mit stille sind, om jeg selv skulle begynde at tale om vort møde i går og spørge hende, hvor hun var løbet hen så hastigt, for

således at få bestemt at vide ... men jeg nøjedes med at gøre en bevægelse med hånden og satte mig hen i en krog.

Belovserov trådte ind; jeg blev glad ved, at han kom.

"Jeg har ikke kunnet finde en skikkelig ridehest til Dem," sagde han med hæs stemme, "Freitag har lovet at skaffe mig en, men jeg stoler ikke på ham. Jeg er bange for ..."

"Hvad er De bange for, om jeg tør være så fri at spørge?" afbrød Sinaïde ham.

"For hvad? He, De kan jo ikke ride! Gud forbyde, at der skulle tilstøde Dem et uheld. Hvad er det nu også for en flyvegrille, De pludselig har fået?"

"Nå det bliver vel min sag, hr. Brumbasse? Så vil jeg henvende mig til Peter Vasiljevitch ..." (det var faders navn, og jeg blev ikke lidt forbavset over, at hun brugte det så rask og så tillidsfuldt, som om hun var fuldstændig overbevist om hans beredvillighed til at gøre hende tjenester).

"Nå således!" svarede Belovserov; "så vil De altså ride sammen med ham?"

"Med ham eller med en anden – det kan være Dem ligegyldigt – blot ikke med Dem."

"Ikke med mig?" gentog Belovserov. "Ja, som De vil. Men jeg skaffer Dem alligevel en hest."

"Men ingen gammel krikke, må jeg bede. Jeg siger Dem, jeg vil ride i galop."

"Ja rid De i galop, når det kan more Dem. Men med hvem vil De ride? Med Malevski?"

"Og hvorfor ikke med ham, min tapre krigsmand? Dog, vær De kun rolig," tilføjede hun, "og rul ikke sådan med øjnene. Jeg

skal nok tage Dem med. De ved, at nu er Malevski for mig ... pfui!" Og hun rystede på hovedet.

"Det siger De kun for at berolige mig," svarede Belovserov.

Sinaïde så på ham og blinkede med øjnene:

"Blot for at berolige Dem? Oh ... oh ... oh ... min tapre krigsmand!" sagde hun til sidst, som om hun i øjeblikket ikke kunne sinde på noget andet ord. "Og De, mosjø Voldemar, vil De ikke også ride med?"

"Jeg holder ikke af at ride ... i større selskab," stammede jeg, uden at slå øjnene op.

"De foretrækker en *tête-à-tête* ... Nå, de frie friheden, de salige Paradiset [Note 5)]," sagde hun og sukkede dybt. "Gå, Belovserov, og sørg for, at jeg får en hest til i morgen."

"Ja men, hvor vil du få penge fra?" spurgte den gamle fyrstinde.

Sinaïde rynkede panden:

"Jeg har ikke i sinde at bede Dem om dem; Belovserov lægger ud for mig."

"Lægger ud for dig; nå således, således ..." brummede fyrstinden, og råbte så pludselig af fuld hals:

"Dunjaschka!"

"Mama, jeg har foræret Dem en klokke til at ringe med," sagde Sinaïde.

"Dunjaschka!" råbte den gamle igen.

Belovserov tog afsted; jeg gik sammen med ham. Sinaïde holdt mig ikke tilbage.

14

Næste morgen stod jeg tidligt op, skar mig en stok nede i haven og gik udenfor byporten. "Ud i det fri," sagde jeg til mig selv, "ud, hvor du kan være alene med din sorg." Vejret var prægtigt, himlen klar, varmen ikke for stærk. En rask, frisk vind strøg hen over grønsværen og susede legende gennem buskadset, idet den satte alt i bevægelse uden at ødelægge noget. Jeg strejfede længe omkring på omegnens bakker og i skovene; jeg følte mig ikke lykkelig; jeg var gået hjemmefra for at overlade mig til min melankoli – men min ungdom, det dejlige vejr, den friske luft, den hurtige gang og den nydelse, det var mig, således muttersalene at strække mig, så lang jeg var, i det tætte græs: alt dette fik magten over mig. Mindet om Sinaïdes uforglemmelige ord og kys dukkede atter op i min sjæl. Det var mig en kær tanke, at hun dog ikke kunne nægte min besluttethed, min heroisme sin anerkendelse ... "Lad hende," tænkte jeg, "også synes bedre om de andre end om dig; de taler dog kun om, hvad de vil gøre for hende, mens du virkelig har gjort noget. Og hvad vil du ikke fremdeles være i stand til at gøre for hende!" Min fantasi rev mig fuldstændig hen. Jeg forestillede mig, at jeg reddede Sinaïde af fjendevold; at jeg, helt tilsølet af blod, udfriede hende af hendes fængsel og så døde for hendes fødder. Jeg kom til at tænke på et billede, der hang i vor salon, og som fremstillede Malek-Adel, der bortfører Mathilde; og hensunket i sådanne tanker stirrede jeg på en stor grønspætte, der behændigt klatrede op ad et tyndt birketræs stamme, og som

halvt skjult af træet spejdede med urolige blik snart til højre og snart til venstre, som en musikant bag sin kontrabas.

Så sang jeg: "Det er ikke den hvide sne, som flimrer hisset ovre" og slog derefter over i en dengang meget yndet romance: "*Jeg venter dig, når zephyrvinde vifte,*" etc. Endnu ikke tilfredsstillet ved disse udgydelser deklamerede jeg med bred patos "*Jermaks kvad til stjernerne*" af Chomjakovs tragedie. Endelig prøvede jeg selv mine kræfter på at digte en sentimental sang og fik virkelig lavet to linjer, der skulle danne slutningen på "det hele":

> "Min sang skal bære over verden vide
> dit navn, o Sinaïde, Sinaïde!"

Længere kom jeg ikke med "det hele". Imidlertid nærmede tiden sig til det klokkeslæt, da vi plejede at spise. Jeg steg ned i dalen, gennem hvilken der snoede sig en smal, sandet vej, som førte ind til byen. Jeg bøjede ind på denne vej. Pludselig hørte jeg bag ved mig den dumpe lyd af hestetrav. Jeg vendte mig om, og blev uvilkårligt stående og tog min hue af: det var fader og Sinaïde! De red ved siden af hinanden. Fader var netop i færd med at sige noget til hende; han smilede over hele ansigtet, havde bøjet overkroppen helt hen til hende og støttede den ene hånd mod hendes hests hals. Sinaïde hørte på ham med alvorlige, nedslagne øjne og sammenpressede læber. I første øjeblik så jeg kun de to; lidt efter fik jeg også øje på Belovserov, der drejede ind i dalen på en skumdækket sort hest og i fuld husaruniform med dolman. Det ædle dyr rystede hovedet, prustede og dansede, mens dets rytter på engang holdt det an og sporede det. Jeg trådte hen ved vejkanten. Fader samlede tøjlerne og fjernede sig noget fra Sinaïde, der langsomt løftede blikket op mod ham, og begge to satte deres heste i galop ...

Belovserov kom farende efter dem, med klirrende sabel. "Han er rød som en krebs," tænkte jeg; "og *hun* ... hvorfor er hun så bleg?"

Jeg satte farten op og kom hjem, kort før vi skulle gå til bords. Fader sad allerede omklædt, vasket og friseret, med et livligt udtryk i ansigtet, foran moders lænestol og forelæste hende med sin rolige, klangfulde stemme "*Journal des Debats*'" føljeton; men moder hørte adspredt på ham og spurgte mig, da hun fik øje på mig, hvor jeg havde flakket om hele den dag. Hun tilføjede, at hun ikke holdt af, at man drev tiden bort, Gud måtte vide hvor og Gud måtte vide sammen med hvem.

Jeg havde i sinde at svare, at jeg havde spadseret ganske alene – men jeg så hen på fader og tav.

15

I de følgende fem eller seks dage så jeg næsten slet ikke noget til Sinaïde: hun lod sige, at hun var syg, hvad der dog ikke forhindrede de daglige gæster fra at indfinde sig i huset – for at passe deres tjeneste, som de udtrykte sig. Maidanov var den eneste, der standsede med sine besøg, da han kedede sig og selv var meget kedelig, så snart der ikke var nogen anledning for ham til at blive begejstret.

Belovserov sad og surmulede henne i en eller anden krog, aldeles tilknappet og rød i hovedet. I grev Malevskis fine ansigt spillede der uafladelig et uhyggeligt smil; han var faldet fuldstændig i unåde hos Sinaïde, men beskæftigede sig desto mere med den gamle fyrstinde, som han endog ledsagede til generalguvernøren i en hyrevogn. Forresten førte denne køretur ikke til noget gunstigt resultat og pådrog Malevski selv en ubehagelighed: man mindede ham om en lidet opbyggelig scene, han engang havde haft med nogle ingeniørofficerer, og for at undskylde sig måtte han gøre den tilståelse, at han dengang endnu havde været meget ung.

Luschin kom næsten daglig kørende to gange, men blev der ikke længe; jeg var noget sky for ham siden vor sidste samtale, men følte mig dog i høj grad tiltrukket af ham. Engang gik jeg og spadserede med ham i Neskuschnoier-parken. Han var usædvanlig venlig og elskværdig og lærte mig de forskellige blomsters og urters navne og egenskaber; pludselig slog han sig for panden og udbrød, uden mindste ydre foranledning:

"Jeg tosse, der kunne antage hende for en kokette! Der findes mennesker, som det er en sød følelse for at ofre sig for andre."

"Hvad vil De sige med det?" spurgte jeg.

"Dem har jeg slet ikke villet sige noget," svarede han kort.

Sinaïde skyede mig; det kunne ikke undgå min opmærksomhed, at synet af mig gjorde et pinligt indtryk på hende. Hun fjernede sig uvilkårligt fra mig ... uvilkårligt; jeg kunne ikke holde det ud, og det gjorde mig næsten fortvivlet. Men hvad skulle jeg gøre? Så vidt det stod i min magt, holdt jeg mig borte fra hende og nøjedes med at iagttage hende i afstand, hvad der ofte var vanskeligt nok. Med hver dag blev hun mig mere og mere ufattelig: udtrykket i hendes ansigt var blevet et helt andet, hele hendes væsen havde forandret sig. Denne forvandling blev mig især stærkt påfaldende en stille, varm aften. Jeg sad på en lav lille bænk henne under en tæt hyldebusk, – mit yndlingsopholdssted; derfra kunne jeg se Sinaïdes vindue. Jeg sad ganske stille; i det dunkle løv oven over mit hoved hoppede en lille fugl rastløs omkring. En grå kat kom listende forsigtigt frem i haven, idet den strakte sin ryg, og de første oldenborrer svirrede omkring i den ikke længere lyse, men dog endnu gennemsigtige luft. Jeg sad og stirrede på vinduet, og passede på, om det ikke skulle blive lukket op – jo, rigtigt: det åbnedes, og Sinaïde kom frem i det. Hun var i en hvid kjole, og hun selv, hendes ansigt, hendes skuldre og hænder var kridhvide. En lang tid stod hun ubevægelig og stirrede frem for sig under de sammentrukne øjenbryn. Det blik havde jeg aldrig før set hos hende! Så knugede hun heftigt hænderne sammen, trykkede dem mod sine læber, mod panden – og pludselig trak hun fingrene ud fra hinanden, strøg rask

håret bag ved ørerne, rystede lokkerne, bøjede hovedet med en vis beslutthed og trak vinduet til igen.

Nogle dage efter mødte hun mig i haven. Jeg ville gå forbi hende, men hun standsede mig selv.

"Ræk mig Deres hånd," sagde hun venligt, "det er længe siden, vi har passiaret med hinanden."

Jeg så på hende: der var et blidt skær i hendes øjne, og hun smilede, men som gennem en let tåge.

"Er De endnu stadig syg?" spurgte jeg hende.

"Nej, nu er det alt sammen gået over igen," svarede hun, mens hun plukkede en lille rose. "Jeg er endnu en smule angrebet, men det vil også nok fortage sig."

"Og De vil igen blive ganske den samme, som De var før?" spurgte jeg.

Sinaïde holdt rosen op for ansigtet, og det forekom mig, som om der faldt et genskin af de glødende blade over hendes kinder.

"Har jeg da forandret mig?" spurgte hun.

"Ja, De har forandret Dem," svarede jeg halvhøjt.

"Jeg har været kold imod Dem, jeg ved det nok," begyndte Sinaïde; "men De må ikke tage det så alvorligt ... Jeg kunne ikke andet ... Hvad nytter det så oven i købet at tale om det."

"De kan ikke lide, at jeg holder af Dem, det er sagen!" sagde jeg sørgmodigt og i uvilkårlig bevægelse.

"Nej, De *skal* holde af mig, men ikke sådan som før."

"Hvordan da?"

"Lad os være venner – og ikke videre."

Sinaïde lod mig lugte til rosen.

"Ser De, jeg er meget ældre end De; jeg kunne godt være Deres tante, ikke sandt? Eller om ikke Deres tante, så dog en ældre søster. Og De ..."

"Jeg er kun et barn i Deres øjne," faldt jeg ind.

"Nå ja, et barn, men et kært, godt, klogt barn, som jeg holder rigtig meget af. Ved De hvad? De skal fra i dag af være min page; men glem så ikke, at pagerne altid må følge deres herskerinder. Her er tegnet på Deres nye værdighed," tilføjede hun og stak rosen i mit knaphul; "det er tegnet på den gunst, jeg skænker Dem."

"Jeg har før fået andre gunstbevisninger af Dem," mumlede jeg.

"Ak," svarede Sinaïde og kastede et sideblik på mig, "sådan en hukommelse han dog har! Nå, jeg er også parat endnu."

Og hun bøjede sig ned over mig og trykkede et rent, roligt kys på min pande.

Jeg så hende ind i øjnene, men hun vendte sig om, og med de ord: "Følg mig, min page" gik hun op mod huset.

Jeg fulgte, uenig med mig selv om, hvad jeg skulle gøre.

"Men er det muligt?" tænkte jeg ved mig selv; "er denne blide, fornuftige pige den samme Sinaïde, som du har kendt?" Selv hendes gang syntes mig at være blevet mere rolig, og hendes hele skikkelse forekom mig mere majestætisk end nogensinde før.

– O min Gud! hvor flammede ikke kærligheden op i mig med forøget vælde!

16

Efter bordet samledes de sædvanlige gæster atter i salonen, og den unge fyrstinde sluttede sig til dem. Det var nøjagtigt det samme selskab, som jeg havde truffet der i huset på hin første, for mig uforglemmelige aften. End ikke Nirmatzki manglede, og Maidanov var kommet tidligere end nogen af de andre – han havde nogle nye digte med sig.

Man gav sig atter til at lege pantelege, men uden de gamle besynderligheder; det gik ikke mere så mærkværdigt og støjende til som fordum. Sigøjnerelementet var forsvundet.

Sinaïde gav vor lille kreds et nyt præg. Jeg måtte som hendes page sidde på hendes højre side. Blandt andet bestemte hun, at den, som pantet traf, skulle fortælle en drøm. Men det førte ikke til noget videre. Drømmene var enten ikke interessante (Belovserov havde drømt, at hans hest pludselig havde fået et hoved af træ, og at han havde fodret den med karusser) eller usandsynlige og grebet ud af luften. Maidanov gav en lang fortælling til bedste, hvori der forekom gravscener, engle med lyrer, talende blomster og mystiske toner fra det fjerne. Sinaïde lod ham ikke komme til ende med den.

"Siden vi alligevel er strejfet ind på digtningens gebet," sagde hun, "må enhver hellere straks fortælle noget frit opfundet."

Loddet traf igen først Belovserov.

Den unge husar følte sig ubehageligt berørt ved at skulle lystre ordre.

"Jeg kan ikke finde på noget," udbrød han.

"Det slags udflugter gælder ikke," svarede Sinaïde. "Jeg skal hjælpe Dem på gled. Forestil Dem f.eks., at De var gift, og fortæl os så, hvorledes De ville tilbringe tiden med Deres kone. Ville De spærre hende inde?"

"Ja."

"Men så ville De vel blive hos hende?"

"Ja, naturligvis ville jeg ikke gå fra hende."

"ypperligt. Men hvis hun blev træt af det og fandt på udveje til at narre Dem?"

"Så ville jeg dræbe hende."

"Men hvis hun flygtede?"

"Så ville jeg sætte efter hende og ligeledes dræbe hende."

"Godt. Lad os nu tænke os i det tilfælde, at *jeg* var Deres kone: hvad ville De så gøre?"

Belovserov tav et øjeblik: "Jeg ville dræbe mig selv."

Sinaïde lo: "Jeg ser, De gør ikke mange omstændigheder."

Det næste pant tilhørte Sinaïde. Hun så tankefuldt op mod loftet: "Nu skal De høre," sagde hun endelig, "hvad jeg har tænkt mig. Forestil Dem et pragtfuldt palads, en sommernat og et eventyragtigt bal. Det er en ung dronning, der giver ballet. Alt stråler af guld, marmor, krystal og silke, skinner af kærter og diamanter, svømmer i blomster og vellugt. Sanserne svælger i alt, hvad luksus formår at byde."

"De elsker luksus?" afbrød Luschin hende.

"Luksus indbefatter det elegante og skønne, og jeg elsker alt, hvad der er elegant og skønt."

"Mere end det simple skønne?" spurgte han igen.

"De spørger for spidsfindigt; jeg forstår Dem ikke. Lad nu være at afbryde mig mere. Ballet er altså pragtfuldt, selskabet

talrigt; alle herrerne er unge, smukke, tapre; alle sammen er de forelskede i dronningen."

"Er der da ingen damer på det bal?" spurgte Malevski.

"Nej ... eller vent lidt ... jo der er."

"Og de er alle grimme?"

"Tværtimod: fortryllende. Men alle herrerne er forelskede i dronningen. Hun er høj og slank; på sit sorte hår bærer hun et lille gyldent diadem."

Jeg så på Sinaïde, og hun forekom mig i dette øjeblik højt ophøjet over alle os andre. Over hendes hvide pande og ubevægelige øjenbryn hvilede der et skær af åndfuldhed og strålede der en højhed, så jeg tænkte: "Du er selv den dronning."

"Alle sammen trænger de sig om hende," vedblev Sinaïde; "de overbyder hinanden i at sige hende de mest smigrende ting."

"Hun ynder altså smiger?" spurgte Luschin.

"Hvor De er utålelig! Stadig afbryder De ... Hvem holder ikke af at høre noget smigrende?"

"Blot et eneste spørgsmål endnu," faldt Malevski ind; "har dronningen også en gemal?"

"Det har jeg ikke tænkt på. Nej ... hvad skulle hun med en gemal!"

"Naturligvis," begyndte Malevski igen; "hvad skulle hun med en gemal?"

"*Silence!*" råbte Maidanov, fordi eller til trods for, at han talte dårligt fransk.

"*Merci,*" sagde Sinaïde, "... Altså, dronningen hører på det alt sammen, på smigrerierne og på musikken, men uden at skænke nogen enkelt sin opmærksomhed. Seks vinduer, der når lige fra gulvet til loftet, står åbne på vid gab; bag ved ser man

den mørke himmel med de store stjerner og den mørke have med store træer. Dronningen ser ud i haven. Ude mellem træerne springer der en fontæne; høj og bleg som et spøgelse rager den op i mørket. Igennem den summende tale og musikken hører dronningen vandets sagte plasken. Hun stirrer ud og tænker: Alle I, så mange I er, I, mine fine, kloge, rige herrer, som geskæftigt trænger jer om mig, som føler jer lyksaliggjorte ved hvert lille ord, jeg siger, og som med glæde ville dø for mine fødder: I er mine slaver! ... og dernede ved fontænen, ved det plaskende vand, står den, jeg elsker, og hvis slave *jeg* er! Han bærer ingen rige klæder, ingen kostbare stene; ingen kender ham, men han venter mig, han ved bestemt, at jeg kommer – og jeg vil komme! Ingen magt skal kunne holde mig tilbage, når jeg vil gå ned til ham, og dvæle hos ham, og forsvinde med ham i havens skygger, under træernes susen, under fontænens mumlende sange ..."

Sinaïde tav.

"Er det noget opdigtet?" spurgte Malevski spidst.

Sinaïde så ikke engang på ham.

"Men hvad ville vi have gjort, mine herrer," bemærkede pludselig Luschin, "hvis vi havde været mellem gæsterne og havde vidst noget om forholdet med den lykkelige ved fontænen?"

"Vent, vent!" råbte Sinaïde levende; "jeg vil selv sige, hvad hver af dem ville have gjort. De, Belovserov, havde udfordret ham. De, Maidanov, havde lavet et epigram om ham ... skønt nej: De kan ikke lave epigrammer. De havde skrevet nogle kluntede jamber *à la Barbier* om ham og havde ladet Deres digt trykke i "*Telegrafen*". De, Nirmatzki, havde lånt penge af ham ... nej, De

havde lånt ham penge mod gode renter. De, doktor ..." hun standsede, "jeg ved sandelig ikke, hvad De ville have gjort."

"Som Hendes Majestæts livlæge," svarede Luschin, "ville jeg have frarådet hende at give bal, når hun ikke brød sig mere om gæsterne."

"Det havde De måske haft ret i. Og De, grev ..."

"Og jeg?" gentog Malevski med sit uhyggelige smil.

"De havde bragt ham forgiftet konfekt."

Malevskis ansigt fortrak sig en smule og fik for et øjeblik et jødisk udtryk; men i næste nu gav han sig til at le.

"Hvad Dem angår, Voldemar," vedblev Sinaïde; "å, det kan forresten være nok! Lad os lege noget andet."

"Som dronningens page ville mosjø Voldemar have båret hendes slæb, når hun gik ned i haven," henkastede Malevski i en giftig tone.

Jeg blev hidsig og brusede op, men Sinaïde lagde beroligende sin hånd på min skulder, rejste sig og sagde med en stemme, der skælvede en smule:

"Jeg har aldrig givet Deres Højvelbårenhed ret til at opføre Dem uforskammet, og jeg beder Dem derfor om at forføje Dem bort." Hun pegede mod døren.

"Men, fyrstinde, hvor kan De dog ..." stammede Malevski, der var blevet ligbleg.

"Fyrstinden har ret!" råbte Belovserov og rejste sig ligeledes.

"Jeg havde på min ære ikke ventet ..." vedblev Malevski; "jeg ved ikke af, at der lå noget sådant i mine ord ... jeg havde på ingen mulig måde til hensigt at fornærme Dem ... De må tilgive."

Sinaïde så koldt på ham og smilede hånligt.

"Nå så bliv da," sagde hun med en ringeagtende håndbevægelse; "Voldemar og jeg skulle ikke have ladet os afficere af Deres bemærkninger. De finder behag i at stikke … nå, gid det må bekomme Dem vel!"

"De må tilgive," gentog Malevski endnu engang. Men jeg tænkte igen, idet jeg erindrede mig Sinaïdes bevægelse, at en virkelig dronning ikke kunne have vist en uforskammet døren med mere værdighed end hun.

Pantelegen varede ikke længe efter dette lille intermezzo; vi var alle noget ubehageligt til mode, dels på grund af selve scenen, dels som en følge af den stemning, den fremkaldte. Ingen talte om det, men enhver følte denne pinlige stemning og så, at hans sidemand følte den. Maidanov læste sine nye digte for os, og Malevski roste dem med en forceret begejstring.

"Hvor han nu gør sig umage for at lade godmodig," hviskede Luschin til mig.

Vi skiltes tidligt. Sinaïde var pludselig faldet i tanker; den gamle fyrstinde lod sige, at hun havde en stærk hovedpine; Nirmatzki klagede over sin gigt.

Jeg lå længe og kunne ikke falde i søvn; det var mig ikke muligt at få Sinaïdes fortælling ud af hovedet igen. "Der skulle da ikke oven i købet ligge en hentydning i den?" spurgte jeg mig selv. "Og til hvem kunne hun have hentydet? Og i hvad hensigt? Og hvis der virkelig havde ligget noget til grund for hendes fortælling, hvor kunne hun da have besluttet sig til … Nej, nej, det er umuligt!" hviskede jeg, og trykkede så den ene, så den anden af mine glødende kinder ned i puden … Men jeg kom til at tænke på udtrykket i Sinaïdes ansigt under hele hendes fortælling; jeg huskede det udråb, der var undsluppet Luschin i

Neskuschnoier-parken, samt hans pludselig forandrede opførsel imod mig – og jeg fortabte mig i gisninger. "Hvem er det?" Disse tre ord stod midt i mørket tydeligt for mine øjne; det var mig, som om en truende sky svævede tæt over mit hoved – og jeg følte trykket af den og ventede hvert øjeblik et skybrud. Jeg havde vænnet mig til meget i den sidste tid; jeg havde lært meget nyt at kende hos Sassékins; deres uordentlige husholdning, tællelysene, de itubrukne knive og gafler, den gnavne Bonifazi, den pjaltede kammerjomfru, selv fyrstindens manerer – hele denne besynderlige måde at leve på stødte mig ikke længere, var hørt op at forurolige mig ... Men de dunkle anelser om Sinaïde, som nu dukkede op i mig, dem var jeg ikke i stand til at vænne mig til. "Hun er en eventyrerske," havde moder engang sagt om hende. Hun, mit idol, min guddom – en eventyrerske! Det ord brændte mig i sjælen. Jeg pressede hovedet ned i puden for at flygte fra det og dog – hvad ville jeg ikke have gjort, hvad ville jeg ikke have været i stand til at gøre for selv at kunne være den lykkelige ved fontænen ...

Blodet kogte og bankede voldsomt i mine årer. Haven ... fontænen ... jeg kunne ikke tænke på andet. Jeg besluttede at gå ned i haven. Hurtigt kastede jeg mig i klæderne og sneg mig ud af huset. Natten var mørk, det susede næppe i træernes grene; en sval køling sænkede sig ned fra himlen; inde fra frugthaven kom der en duft af fennikel. Jeg gik igennem alle gangene; den svage lyd af mine skridt hidsede mig og gav mig en slags mod. Da jeg stod stille for at lytte, hørte jeg de stærke slag af mit eget hjerte. Endelig kom jeg hen i nærheden af gærdet og lænede mig til en tynd stang. Pludselig – eller var det kun en indbildning? – viste der sig en kvindelig skikkelse i nogle få

skridts afstand fra mig ... Jeg holdt vejret tilbage og spejdede med den yderste anspændelse ud i mørket. Hvad er det? Hører jeg lyden af skridt, eller er det mit hjerte, som slår?

"Er her nogen?" mumlede jeg, næppe hørligt. Hvad var nu det? En undertrykt latter? Eller en raslen i løvet? Eller et suk tæt ved mit øre?

"Er her nogen?" spurgte jeg igen, endnu sagtere end før. Der kom lidt bevægelse i luften; en funklende stribe skød hen over horisonten: det var et stjerneskud. Jeg ville spørge: "Sinaïde?" men ordet kvaltes på mine læber, og pludselig blev der så igen dyb tavshed rundt om mig, som det ofte hænder midt om natten. Om det så var græshopperne, havde de hørt op at synge ... Jeg hørte kun et vindue klirre et eller andet sted. Jeg blev stående længe endnu og lyttede; men forgæves! Så vendte jeg tilbage til mit værelse og lagde mig i min seng, der var blevet kold igen. Jeg var i en forunderlig ophidset tilstand – som var jeg gået til et stævnemøde, og havde ikke mødt nogen, og var kommet forbi en andens lykke.

17

Den næste dag så jeg kun et glimt af Sinaïde: hun kørte ud i en droske, sammen med sin moder, – hvorhen ved jeg ikke. I stedet for mødte jeg Luschin, der forresten næppe nok besvarede min hilsen, og Malevski. Den unge greve var lutter smil og hilste på mig med udsøgt venlighed. Han var den eneste af de besøgende i sidebygningen, der havde vidst at skaffe sig adgang til vort hus og at vinde moders specielle velvilje. Fader kunne derimod ikke lide ham og behandlede ham med iskold høflighed.

"Ah, *monsieur le page,*" begyndte Malevski; "det glæder mig at træffe Dem. Hvorledes befinder Deres fortryllende dronning sig?" – Hans smukke, friske ansigt forekom mig i dette øjeblik så modbydeligt, og han stirrede så selvbehagelig-hånligt på mig, at jeg slet ikke værdigede ham noget svar.

"De er da ikke vred endnu?" vedblev han. "De har virkelig ikke grund til at være det. Jeg har jo ikke udnævnt Dem til page, men der plejer altid at være pager i dronningers følge. Tilla d mig i øvrigt at bemærke, at De passer Deres pligter dårligt."

"Hvad behager?"

"Pager burde være uadskillelige fra deres herskerinder, burde vide alt, hvad de gør, burde våge over dem dag og nat," tilføjede han i en dæmpet tone.

"Hvad mener De med det?"

"Hvad jeg mener? Det forekommer mig ellers, at jeg udtrykker mig tydeligt nok. Dag – og nat. Om dagen kan det endda gå an; om dagen er det lyst og der er røre; men om natten

– om natten kan der let ske en ulykke. Jeg råder Dem til ikke at sove om natten og at passe på, passe rigtig godt på. De husker – i haven, om natten, ved fontænen … så gælder det om at have øjnene med sig. De vil være mig taknemlig for mit gode råd."

Malevski lo og vendte mig ryggen. Rimeligvis lagde han ikke nogen dybere betydning i sine ord; han havde ord for at have både tilbøjelighed og evne til at mystificere folk, og han udmærkede sig i så henseende særligt på maskerader. Den store færdighed, han havde opnået i den tvetydige kunst at bedrage, vildlede og udfritte andre, skyldtes et vist træk af falskhed og løgnagtighed, der, ham selv næsten uafvidende, prægede hele hans væsen … Rimeligvis ville han kun mystificere mig; men hvert ord, han havde sagt, var trængt ind i mig som en hurtigtvirkende gift. Blodet steg mig til hovedet. "Nå således!" tænkte jeg; "det var jo smukt! Mine anelser i går var altså ikke ugrundede! Det var ikke for ingenting, at der var noget, der ligesom trak mig ned i haven! … Men sådan må det ikke være! sådan kan det ikke være!" råbte jeg højt og slog mig med den knyttede næve for brystet, skønt jeg egentlig selv ikke rigtig vidste, hvad jeg mente med det … Hvis Malevski skulle falde på at komme ind i haven, tænkte jeg … han kunne være uforskammet nok til at gøre det … eller hvis en anden (hegnet om vor have var meget lavt og let at komme over): "Ve den, der falder i min hånd! Jeg råder alle fra at møde mig der! Hele verden og hun selv, den forræderske" (jeg kaldte hende virkelig forræderske) "skal så at vide, at jeg forstår at havne mig!"

Jeg vendte tilbage til mit værelse, tog af min skrivebordsskuffe en engelsk kniv, som jeg for nylig havde købt, prøvede dens skarpe æg, rynkede panden og stak kniven i

lommen med en kold, koncentreret besluttethed, som om den slags ting slet ikke var noget nyt eller usædvanligt for mig. Mit hjerte var lutter ondskab og som forstenet, og jeg holdt øjenbrynene sammentrukne og læberne sammenpressede til ud på natten. Således gik jeg tavs frem og tilbage, rodede omkring i lommen med kniven, så at den blev ganske varm, og forberedte mig allerede nu på noget skrækkeligt. Disse nye, uvante følelser lagde i så høj grad beslag på mig og behagede mig så meget, at de endog næsten bragte mig til at glemme Sinaïde. Jeg kom hele tiden til at tænke på Aléko, den unge sigøjner (i Pusjkins digt): "Skøn ungersvend, hvorhen, hvorhen? – Så, lig nu der og dø!" og: "Du er med blod jo overstænkt ... o, hvad har du dog gjort? ... Gjort? Ingenting." Med hvilket grusomt smil gentog jeg ikke dette: "Gjort? Ingenting!" Fader var ikke hjemme; men moder, der i den sidste tid havde befundet sig i en næsten uafbrudt tilstand af dump ophidselse, lagde mærke til mit tragiske udseende og spurgte mig ved aftensbordet: "Hvad er der på færde med dig? Du ser jo ud som en flue i en sirupskrukke." Jeg svarede hende kun med et nedladende smil og tænkte ved mig selv: "Hun skulle blot vide!" – Klokken slog elleve. Jeg gik op på mit værelse, men klædte mig ikke af; jeg ventede på, at det skulle blive midnat; og endelig slog den skæbnesvangre time. "Nu er det tid!" mumlede jeg mellem tænderne, knappede min jakke til helt op i halsen, ja krængede endog ærmerne op, og begav mig ned i haven.

Jeg havde allerede i forvejen udvalgt mig et passende sted til at holde vagt fra. I enden af haven, der hvor det gærde, som skilte vor jord fra Sassékins, stødte op til hovedmuren, stod der et ensomt fyrretræ, under hvis fremspringende og langt

nedhængende tætte grene jeg bekvemt kunne skjule mig og, for så vidt det natlige mørke tillod det, kunne se tydeligt, hvad der foregik rundt omkring. Tæt ved snoede der sig en smal fodsti, som i mine øjne altid havde haft noget hemmelighedsfuldt over sig. Den løb tæt forbi det levende havegærde, der på dette sted så ud, som om en var steget over det, og mundede ud i et rundagtigt, tæt akacielysthus. Jeg listede hen til det ensomme fyrretræ, lænede mig til stammen og begyndte at spejde.

Natten var lige så stille som den foregående; men der var færre skyer på himlen, og buskene, ja selv de store blomster aftegnede sig i skarpere omrids. De første minutter, mens jeg ventede, var trykkende, næsten uhyggelige. Jeg var besluttet på alt og grublede kun over, hvordan jeg skulle gå til værks: om det var rigtigt at råbe med tordenstemme: "Hvorhen? Holdt! Bekend – eller dø!" eller jeg simpelthen straks skulle støde til ... Hver lille lyd, enhver raslen og susen forekom mig betydningsfuld, usædvanlig ... Jeg holdt mig parat ... Jeg bøjede mig forover ... Men der gik en halv, der gik en hel time; mit blod blev roligere, mit hoved koldere. Den tanke begyndte at dæmre op i mig, at jeg havde truffet alle disse anstalter til ingen nytte, at jeg endog spillede en komisk rolle, og at Malevski havde ret til at gøre nar ad mig. Jeg forlod min post og gik rundt i haven. Ligesom forsætligt rørte sig intetsteds den mindste lyd; alt hvilede; endog vor hund sov, rullet sammen som en bylt, henne ved porten. Jeg klatrede op på orangeri-ruinerne, så den vidtstrakte mark foran mig, kom til at tanke på mit møde med Sinaïde på dette sted, og faldt i tanker ...

Pludselig gyste jeg og fo'r sammen ... Jeg hørte en dør knirke, idet den blev lukket op, og så den sagte knagen af en gren, som

blev trådt over. I to spring var jeg igen nede på jorden – og blev stående som forstenet. Hurtige, lette, men forsigtige skridt i haven ... jeg kunne tydeligt høre dem. De kom nærmere og nærmere. "Dér er han ... endelig er han der!" fo'r det igennem mig. Krampagtigt trak jeg min kniv op af lommen, krampagtigt lukkede jeg den op – det flimrede for mine øjne med, jeg ved ikke hvad for røde funker; hårene rejste sig på mit hoved af frygt og raseri ... skridtene kom lige hen imod mig – jeg bukkede mig ned og listede mig i retning af dem ... en mand viste sig ... store Gud! Det var fader!

Jeg kendte ham øjeblikkelig, skønt han var indhyllet i en mørk kappe og havde trykket hatten ned i panden. Han gik på tåspidserne .... Og kom nærmere.

Han så mig ikke, skønt der ikke var noget, som skjulte mig; men jeg var krøbet således sammen, at jeg næsten ikke var til at skelne fra jorden. Den skinsyge, mordberedte Othello var pludselig blevet forvandlet til en skoledreng ... Det uventede syn af fader havde sat mig i en sådan skræk, at jeg i øjeblikket slet ikke lagde mærke til, hvor han kom fra eller hvor han blev af. Først da alt rundt omkring atter var blevet roligt, rejste jeg mig og tænkte: "Hvad bestiller fader om natten her i haven?" I min skræk havde jeg tabt kniven i græsset, og det faldt mig ikke engang ind at søge efter den, sådan skammede jeg mig. Jeg var i et nu blevet fuldstændig ædru. Alligevel gik jeg, idet jeg vendte tilbage til huset, hen til min bænk under hyldebusken og spejdede efter vinduet i Sinaïdes soveværelse. Over de små, lidt udadbuede ruder kastede nathimlens matte lys et mørkt, blåligt, sitrende skær. Pludselig skiftede de farve ... bag ved dem blev der ... jeg så det, så det tydeligt – blev der forsigtigt rullet et

hvidt gardin ned; det sænkede sig, indtil vinduet var fuldstændig dækket – og blev så hængende ubevægeligt.

"Hvad betyder det?" spurgte jeg højt, næsten uvilkårligt, mig selv, da jeg var vendt tilbage til mit værelse. "Var det en drøm? Et tilfælde? Eller ..." De formodninger, som pludselig stormede ind på mig, var mig så nye og sælsomme, at jeg selv ikke turde hengive mig til dem.

18

Mit hoved værkede, da jeg stod op næste morgen. Gårsdagens ophidselse var forsvundet. Den var slået om i en pinlig uvished og desuden i en sørgmodighed, jeg før aldrig havde følt – som om noget inden i mig var i færd med at dø.

"Hvad er der nu i vejen med Dem? De ligner jo en kanin, man har taget den halve hjerne ud af," sagde Luschin, der mødte mig.

Ved morgenbordet iagttog jeg hemmeligt såvel fader som moder. Han var, som sædvanlig, rolig, hun, som sædvanlig, pirrelig. Jeg længtes efter at se, om fader ikke ville sige et par venlige ord til mig, som han ellers nu og da kunne falde på at gøre – men han værdigede mig ikke engang de almindelige kølige kærtegn. "Om jeg fortalte Sinaïde det hele?" tænkte jeg ved mig selv; "skade kan det i alt fald ikke; mellem os er jo alligevel alt forbi."

Jeg gik over til hende; men ikke blot fortalte jeg hende ingenting, det lykkedes mig ikke engang at komme til at tale med hende, således som jeg ønskede. Fyrstindens søn, en kadet, der var omtrent tolv år gammel, var kommet fra Petersborg på et feriebesøg. Sinaïde førte mig straks hen til sin broder.

"Kære Volodja Note 6)," sagde hun (det var første gang, hun kaldte mig således); "må jeg anbefale Deres unge kammerat til Deres venskab. Han hedder også Volodja; hold en smule af ham, for min skyld! Han er endnu lidt vild, men han har et godt hjerte. Vis ham Neskuschnoi; spadser med ham, tag ham under

Deres vinger. Ikke sandt, De gør mig jo nok den tjeneste? De er jo selv så god."

Hun lagde fortroligt hænderne på skuldrene af mig – og jeg vidste igen ikke, hvordan det var fat med mig. Denne drengs nærværelse gjorde mig selv til dreng igen. Jeg så stiltiende på kadetten, der ligeledes stirrede på mig uden at sige noget. Sinaïde brast i en høj latter og puffede os hen imod hinanden:

"Omfavn dog hinanden, børn!"

Vi omfavnede hinanden.

"Skal jeg vise Dem haven?" spurgte jeg kadetten.

"Det vil jeg gerne," svarede han med en skærende stemme, en ægte kadetstemme.

Sinaïde gav sig igen til at le. Det undgik ikke min opmærksomhed, at der ingensinde før havde været henåndet en så betagende rødme over hendes kinder. Jeg gik ned i haven med kadetten. Der var en gammel gynge nede i vor have. Jeg fik Volodja placeret på det smalle bræt og begyndte at gynge ham. Han sad stiv og stram i sin nye uniform af tykt klæde med brede guldborter, og holdt sig fast ved tovene.

"Men knap dog Deres krave op i halsen," sagde jeg til ham.

"Å, det gør ingenting, vi er vant til det," svarede han, og begyndte at hoste. Han lignede sin søster, især erindrede hans øjne om hende. Det glædede mig at kunne være ham til tjeneste, skønt den samme sørgmodighed som forhen gnavede på mit hjerte. "Nu er du virkelig et barn igen," tænkte jeg – "og i går ..." Jeg kunne huske, hvor jeg den foregående nat havde tabt min kniv, og jeg var så heldig at finde den igen. Kadetten bad om at låne den, brækkede en tyk skarntydestængel over, lavede

sig en fløjte og begyndte at blæse på den. Othello blæste også på fløjten.

Men hvor denne samme Othello til gengæld også græd om aftenen og vædede Sinaïdes hænder med tårer, da hun fandt ham i en krog af haven og spurgte ham, hvorfor han var så bedrøvet. Min gråd var så voldsom, at hun blev helt forskrækket over mig.

"Men hvad er der dog, hvad er der dog, Volodja?" blev hun ved at gentage, og da hun så, at jeg for lutter gråd ikke kunne svare, ville hun kysse mig på min våde kind. Men jeg vendte mig bort fra hende og stammede hulkende:

"Jeg ved alting; hvorfor skal De gøre nar af mig? ... Hvad vil De med min kærlighed?"

"Jeg er skyldig overfor Dem, Volodja," sagde Sinaïde; "ak, jeg er meget skyldig," tilføjede hun og foldede hænderne. "Der er så meget slet, mørkt, syndigt i mig ... Men nu gør jeg ikke nar af Dem, jeg elsker Dem – De aner ikke selv, hvorfor ... Men hvad er det da, De ved?"

Hvor skulle jeg kunne sige noget. Hun stod foran mig og så på mig – og jeg tilhørte hende fuldstændig, fra isse til fod, så snart hun blot kastede et blik på mig ... Der var ikke gået et kvarter, før jeg allerede løb om kap med kadetten og Sinaïde; jeg græd ikke længere, jeg smilede, skønt selv mit smil pressede tårer ud af mine opsvulmede øjenlåg. Jeg havde et af Sinaïdes bånd om halsen som halstørklæde, og når det en enkelt gang under løbet lykkedes mig at gribe hende om livet, skreg jeg formelig af glæde. Hun kunne gøre med mig, hvad hun ville.

19

Det ville sætte mig i stor forlegenhed, hvis jeg detaljeret skulle fortælle alt, hvad der foregik med mig i den nærmeste uge efter min uheldige natlige ekspedition. Det var en forunderlig, feberagtig tid, en slags kaos, hvor de mest modstridende følelser, tanker, mistroiske formodninger, forhåbninger, glæder og sorger hvirvlede igennem mig; jeg var bange for at se rigtigt ind i mig selv, – om en sekstenårig dreng da i det hele taget er i stand til at gøre det; jeg var bange for at gøre mig selv regnskab for, hvad det så end skulle være. Jeg levede i nu'et og søgte at få tiden fra morgen til aften til at gå så rask som muligt; til gengæld sov jeg om natten … Det barnlige letsind hjalp mig ud over alt. Jeg ønskede ikke at vide, om jeg var genelsket, og ville ikke tilstå for mig selv, at jeg ikke var det; jeg flyede fader, men jeg var ikke i stand til at fly Sinaïde. Det brændte i mig som ild, når hun var til stede. Men hvad behøvede jeg at vide, hvad det var for en ild, som smeltede og fortærede mig – det var jo dog så dejligt sådan at smeltes og fortæres. Jeg hengav mig fuldstændigt til alle mine indtryk og skuffede mig selv ved at vende alle mine erindringer ryggen og lukke øjnene for den fremtid, som jeg forudså måtte komme … Denne smertesrus kunne sandsynligvis ikke have varet længe; et tordenslag gjorde pludselig ende på den og slyngede mig ind i en ny bane.

Da jeg en dag kom hjem fra en længere spadseretur, hørte jeg til min store forbavselse, at jeg skulle spise alene til middag; fader var kørt ud, moder var upasselig, havde lukket sig inde i sit soveværelse og ville ikke nyde noget. Jeg kunne se på

tjenestefolkenes ansigter, at der måtte være forefaldet noget usædvanligt ... Jeg vovede ikke at spørge dem om, hvad det var, men jeg havde en god ven, den lille buffettjener Filip, der holdt umådelig meget af digte og som spillede guitar; ham henvendte jeg mig til. Jeg fik da at vide, at der havde været en skrækkelig scene mellem fader og moder. Inde i pigekammeret havde man kunnet høre hvert eneste ord; meget blev rigtignok sagt på fransk, men kammerjomfruen Mascha, der i fem år havde lært at sy i Paris, forstod fransk. Moder havde bebrejdet fader, at han var hende utro og stod i forhold til frøkenen inde i nabohuset. Først havde fader søgt at forsvare sig, men så var han faret op og havde ladet falde nogle hårde ord om "hendes fremrykkede alder", hvorpå hun var bristet i gråd. Moder havde også talt om en veksel, som, påstod hun, var blevet givet til den gamle fyrstinde, og hun havde sagt meget slemt både om hende og om datteren, hvorpå fader havde truet hende. – "Hele ulykken," vedblev Filip, "er kommet af et anonymt brev; men hvem der har skrevet det, ved man ikke. Uden denne foranledning var måske hele historien slet ikke kommet frem."

"Så har der dog virkelig været noget?" fik jeg fremstammet med stort besvær; hænder og fødder på mig var som is, og i mit bryst sitrede hver eneste åre.

Filip blinkede betydningsfuldt med øjnene.

"Naturligvis. Sådan noget kan ikke gå stille af. Rigtignok gik Deres fader til værks med den største forsigtighed – men han skal f.eks. bruge en vogn, eller hvad ved jeg ... Og dertil må man have folk."

Jeg sendte Filip bort og kastede mig på min seng. Jeg græd ikke, jeg fortvivlede ikke; jeg grublede ikke over, hvornår og

hvorledes alting var sket; jeg undrede mig ikke over, at jeg ikke i forvejen, længe i forvejen, havde gættet det – jeg harmedes end ikke på fader … Det, jeg netop havde hørt, var mere, end jeg kunne bære: den pludselige opdagelse havde tilintetgjort mig … Alt var forbi. Alle mine blomster var på engang rykket op og lå nu rundt om mig, splittede og søndertrådte.

20

Næste dag erklærede moder, at hun igen ville flytte ind til byen. Fader var om morgenen gået ind i hendes soveværelse og var blevet længe inde hos hende. Der var ingen, der havde hørt, hvad de havde talt om, men moder græd ikke mere; hun var nu rolig og havde forlangt noget at spise; men hun blev i sit værelse og forandrede ikke sin beslutning. Jeg kan huske, at jeg strejfede om på må og få hele den dag, men ikke gik ned i haven og heller ikke kastede blot et eneste blik til vore naboerskers bolig. Om aftenen var jeg vidne til et besynderligt optrin: fader førte grev Malevski ved armen gennem salen ud i entreen, hvor han i tjenerskabets påhør sagde koldt til ham:

"For et par dage siden har man i et andet hus vist Deres Højvelbårenhed døren; jeg har ikke i sinde i dag at indlade mig på nogen forklaring overfor Dem, men jeg tillader mig at gøre Dem opmærksom på, at hvis det skulle behage Dem at besøge mig endnu engang, kaster jeg Dem ud ad vinduet. Jeg holder ikke af Deres håndskrift."

Greven bed sig i læberne, bukkede og forsvandt. Så begyndte forberedelserne til at flytte til byen, til Arbat, hvor vi ejede en gård. Fader brød sig sikkert næppe selv om at blive længere på landstedet; men han havde øjensynlig bevæget moder til at lade, som om der ikke var passeret noget, for således at undgå skandale. Alt gik roligt, uden overilelse; moder sendte endog en hilsen til fyrstinden og lod udtrykke sin beklagelse over, at hun ikke personligt kunne tage afsked med hende: hun var endnu for svag. Jeg gik omkring som en forrykt og ønskede blot, at det

alt sammen hurtigst muligt måtte få ende. Der var kun én tanke, som jeg ikke kunne få ud af mit hoved: hvorledes en ung frøken, og oven i købet en fyrstinde, havde kunnet indlade sig i et så eventyrligt forhold, da hun dog vidste, at fader ikke var fri, og da det kun afhang af hende selv at gifte sig f.eks. med Belovserov. Hvad havde jeg at håbe? Hvorledes kunne hun således sætte sit rygte, sin hele fremtid, alting på spil? Ja det, tænkte jeg, det er kærlighed, det er lidenskab, det er at hengive sig – og jeg mindedes Luschins ord: "Der findes mennesker, som det er en sød følelse at ofre sig for andre."

Jeg ved ikke, hvordan det gik til, at jeg alligevel kom til at se over til nabohuset og opdagede noget hvidt henne i et vindue.

"Det skulle da ikke være Sinaïde?" tænkte jeg ... jo rigtigt, det var hendes ansigt. Jeg kunne ikke holde det ud længere. Jeg kunne ikke bære det over mit hjerte at skilles fra hende uden at sige hende et sidste farvel. Jeg greb et gunstigt øjeblik og gik over i sidebygningen.

Inde i salonen traf jeg den gamle fyrstinde, der modtog mig på sin sædvanlige skødesløse og ublide maner.

"Hvor kan det være, min kære, at Deres familie rejser allerede?" sagde hun og stoppede begge næseborene fulde af tobak. Jeg stirrede på hende og blev på engang lettere om hjertet. Det ord "veksel", som jeg havde hørt af Filip, havde foruroliget mig i høj grad. Hun anede ingenting; i det mindste forekom det mig dengang således.

Sinaïde kom ud fra det tilstødende værelse, klædt i sort, bleg, med opløst hår; uden at sige noget tog hun min hånd og drog mig med sig ud af stuen.

"Jeg kendte Deres stemme," sagde hun, "og kom straks ind til Dem. Og De kunne så let blive os utro, De slemme barn?"

"Jeg er kommet for at sige farvel, fyrstinde, rimeligvis for bestandig," svarede jeg. "De har måske allerede hørt, at vi flytter ind til byen igen."

"Ja, jeg har hørt det. Jeg takker Dem, fordi De kom. Jeg troede allerede, at jeg ikke mere ville få Dem at se. De må ikke være vred på mig. Jeg har undertiden plaget Dem, men jeg er ikke så slem, som De tror."

Hun vendte sig bort fra mig og lænede sig mod vinduet.

"Nej, jeg er virkelig ikke så slem. Jeg ved, at De ikke har nogen god mening om mig."

"Jeg?"

"Ja, De, De!"

"Jeg?" gentog jeg bittert, og som forhen sitrede mit hjerte under indflydelsen af den uimodståelige magt, jeg følte mig draget til hende med: "Jeg? Tro, mig, Sinaïde Alexandrovna, at hvad De så gjorde og hvordan De så plagede mig: jeg ville elske og forgude Dem til min sidste dag."

Hun vendte sig hastigt, med udbredte arme, om imod mig, tog mig om hovedet og kyssede mig heftigt og glødende. Gud må vide, hvem der var tænkt på med dette lange afskedskys, i hvis sødhed jeg svælgede som en gnier. Jeg vidste, at denne lykke aldrig ville vende tilbage.

"Farvel! Farvel!" mumlede jeg.

Hun drejede sig hurtigt om og gik. Jeg gik også min vej. Jeg er ikke i stand til at skildre, hvad jeg følte, da jeg gik. Jeg ville nødig leve det om igen, men jeg ville anse mig for et ulykkeligt menneske, hvis jeg ikke havde prøvet det en gang i mit liv.

Vi flyttede til byen. Det varede længe, for jeg kunne frigøre mig fra det forbigangne og igen tage fat på mit arbejde. Mit sår lægedes langsomt, men mod fader var der ikke blevet nogen ond følelse tilbage i mit sind. Tværtimod, han var ligesom vokset endnu mere i mine øjne ... Lad psykologerne forklare denne modsigelse, som de bedst kunne.

Da jeg en dag gik hen ad boulevarden, stødte jeg til min ubeskrivelige glæde på Luschin. Jeg holdt af ham på grund af hans ligefremme og åbne karakter, og han var mig desuden dyrebar på grund af de erindringer, som han vakte hos mig. Jeg ilede hen til ham.

"Aha!" udbrød han og rynkede øjenbrynene: "Er det Dem, unge mand! Lad mig se lidt på Dem! Ja, Deres teint er endnu noget gul, men øjnene er blevet klarere. Nu ligner De en mand og ikke en skødehund. Sådan skal det være! Nå, går det så også igen fremad med arbejdet?"

Jeg sukkede. Jeg ville ikke lyve, og jeg skammede mig ved at skulle sige sandheden.

"Nå, bryd Dem ikke om det," blev Luschin ved; "det, det kommer an på, er, at man lever normalt og ikke giver sig hen. Hvad fører det til til syvende og sidst? Lad strømmen drive, hvorhen den vil, – det er altid snavs; en mand må vide at stå fast på benene, om han så står på en sten. Hør blot, hvordan jeg hoster ... og Belovserov ... De har vel allerede fået det at vide?"

"Hvad for noget? Jeg har ingenting hørt."

"Han er sporløst forsvundet; man siger, han er taget til Kaukasus. En lektion for Dem, unge mand. Og alt det kommer af, at man ikke forstår at skilles i rette tid og sønderrive nettet.

De, lader det til, er dog sluppet lykkelig fra det. Tag Dem i agt, lad Dem ikke fange igen. Farvel!"

"Jeg er blevet klog af skade ..." tænkte jeg "... jeg vil aldrig tiere få hende at se." – Men det var så skæbnens vilje, at jeg skulle møde Sinaïde endnu engang.

21

Fader plejede hver dag at ride en tur. Han havde en prægtig fuks af engelsk race, med en lang fin hals og lange ben, et mærkværdigt udholdende dyr, fyrigt og listigt, så at ingen anden end fader var i stand til at styre det. Hesten hed "Elektrik".

En dag kom han hen til mig og var i så godt humør, som jeg ikke længe havde set ham. Han skulle lige til at ride ud og havde allerede fået sine sporer på. Jeg bad ham om at tage mig med.

"Lad os hellere lege 'polsk buk'," sagde fader; "for på den kleppert, du har, vil du ikke være i stand til at holde skridt med mig."

"Å jo, jeg vil give den dygtigt af sporerne."

"Nå lad gå, hvis du har lyst til at prøve det."

Vi red ud. Jeg havde en lille, langhåret, sort hest, med gode ben og ret fyrig. Da Elektrik begyndte at trave, måtte den strække ud i fuld galop, men blev ikke distanceret.

Jeg har aldrig set så god en rytter som fader. Han sad så stateligt, let og utvungent i sadlen, at selv hesten under ham syntes at glæde sig over det og være stolt af det. Vi red ned ad alle boulevarderne, tværs over "Jungfernfeld", satte over forskellige hække (i begyndelsen var jeg bange for at springe, men fader foragtede de feje, og – jeg skød hjertet op i livet, kom to gange over Moskva-strømmen –, og jeg tænkte allerede, at vi nu skulle til at ride hjem igen, så meget mere, som fader selv havde lagt mærke til, hvor træt min hest var: men pludselig kastede han sin fuks om i retning ad det Krimmske vadested og

travede hen langs bredden. Jeg fulgte efter ham. Da vi var kommet hen til en vældig stabel af gamle tilhuggede bjælker, sprang han behændigt ned fra sadlen, befalede mig ligeledes at stå af, rakte mig tommerne på sin Elektrik, gav mig ordre til at vente på ham ved bjælkerne, og bøjede så ind i en lille gade, hvor han forsvandt.

Jeg gik op og ned langs strandbredden, trak hestene bag efter mig, og var meget opbragt på Elektrik, der uafladeligt rev i tøjlen, rystede sig, snøftede og vrinskede. Og så snart jeg standsede et øjeblik, skrabede den jorden op så med det ene og så med det andet ben, vrinskede og bed min stakkels kleppert i halsen, kort sagt, opførte sig som en rigtig forvænt *pur sang*.

Fader kom ikke tilbage. En ubehagelig fugtighed steg op fra vandet; en fin støvregn dryssede ned og overstænkede de lange bjælker med små mørke pletter, mens jeg gik og angrede mig forfærdeligt over disse dumme bjælker, som jeg, ude af mig selv af kedsomhed, måtte blive ved at marchere rundt omkring. Den lange ventetid stemte mig ganske melankolsk, men fader var endnu stadig ikke til at se.

En gammel budotchnik [Note 7)], af finsk herkomst, lige så grå som bjælkerne, med en pottelignende, afdanket, forfærdelig chakot på hovedet og en hellebard i hånden (jeg kan endnu ikke få ind i mit hoved, hvad en budotchnik havde at gøre på den øde Moskva-bred), nærmede sig til mig, og sagde, idet han vendte sit gule, rynkede ansigt om imod mig:

"Hvad bestiller De her med de heste, unge herre? Lad De hellere mig holde dem."

Jeg svarede ham ikke. Han bad mig om noget tobak. For ar blive fri for ham (og da jeg desuden pintes af utålmodighed) gik

jeg nogle skridt i den retning, som fader var slået ind i. Da jeg var kommet hen til enden af gaden, bøjede jeg omkring hjørnet og blev stående der. I den tilstødende gade, i omtrent fyrre skridts afstand fra mig, stod – foran det åbne vindue i et træhus – fader, og vendte ryggen til mig. Han lænede sig med brystet mod vindueskarmen, og inde i det lille hus sad, halvt skjult af gardiner, en sortklædt dame, og talte med fader: Det var Sinaïde.

Jeg var som himmelfalden. Det, tilstår jeg, havde jeg ikke ventet. Min første tanke var at løbe min vej. "Fader kunne vende sig om," tænkte jeg, "og så var du fortabt ..." Men en forunderlig følelse, en følelse, der var stærkere end min nysgerrighed, stærkere endog end min skinsyge, stærkere end frygten, – tryllede mig fast, hvor jeg stod. Jeg anstrengte mine øjne for at se og mine øren for at høre. Det lod til, at fader bestemt forlangte et eller andet, og at hun vægrede sig ved at gå ind på det. Endnu i dette øjeblik ser jeg tydeligt hendes ansigt for mig, – hendes sørgmodige, alvorlige, dejlige ansigt, hvori der lå et ubeskriveligt udtryk af kummer, kærlighed, hengivelse og en vis – jeg kan ikke finde noget andet ord – en vis fortvivlelse. Hun talte i lutter enstavelsesord, uden at hæve blikket, og smilende – fuld af ydmyghed og egensindighed. Alene på det smil havde jeg kunnet kende min Sinaïde igen. Fader trak på skuldrene og satte hatten til rette på hovedet – hvad der hos ham altid tydede på utålmodighed ... så hørte jeg ordene: "*Vous devez vous séparer de cette*" ... Sinaïde rejste sig op og strakte hånden ud for sig ... I dette øjeblik så jeg noget aldeles uhørt: Fader løftede pludselig sin ridepisk, som han havde stået og banket støvet på sin frakkekant af med, og slog hende heftigt

over armen, der var blottet op til albuen. Jeg var lige ved at give et højt skrig fra mig; kun med nød og næppe styrede jeg mig. Sinaïde skælvede, så stiltiende på fader, løftede langsomt armen op til sine læber og kyssede den blodrøde stribe. Fader slyngede ridepisken langt bort og fo'r op ad trappen, ind i huset ... Sinaïde vendte sig om, bøjede hovedet tilbage, strakte armene ud og forlod vinduet.

Næsten bevidstløs af skræk, delt imellem gru og tvivl, løb jeg min vej og havde nær ladet den ubændige Elektrik slippe fra mig, før jeg igen nåede bredden. Jeg var som lamslået på alle mine sanser. Jeg vidste, at fader, som i reglen var så kold og selvbehersket, undertiden havde anfald af raseri – og dog var det mig umuligt at fatte det, jeg netop havde set ... Men jeg følte på samme tid, at dette blik af Sinaïde, denne bevægelse af hende, dette smil ville være mig uforglemmeligt hele livet igennem, at dette billede, dette nye billede, der pludselig, i et nu, var dukket op for mig, ville blive bevaret i min hukommelse med uudslettelige træk. Jeg stirrede tankeløs på strømmen og mærkede ikke selv, at mine øjne var våde af tårer. "Han slår hende," tænkte jeg "... slår hende ... slår hende ..."

"Nå, hvad går der af dig? Giv mig min hest!" lød faders stemme bag ved mig.

Mekanisk rakte jeg ham tøjlerne. Han svang sig op på Elektrik. Dyret, der rystede af kulde, stejlede og gjorde et spring på vist halvanden favne fremad; men fader forstod hurtigt at tæmme det: han jog sporerne ind i lysken på det og slog det med den knyttede næve på halsen.

"Å, jeg har ikke min ridepisk," sagde han.

Jeg kom til at tanke på piskens svirren, på det slag, han havde givet med den, og jeg fo'r sammen.

"Hvor har du da gjort af den?" spurgte jeg fader lidt efter.

Fader svarede ikke og sprængte i forvejen. Jeg indhentede ham. Jeg ville absolut se hans ansigt.

"Du har vel kedet dig, mens jeg var borte," mumlede han mellem tænderne.

"Ja, lidt. Hvor har du da tabt din ridepisk?" spurgte jeg igen.

Fader så hurtigt hen på mig.

"Jeg har ikke tabt den, jeg har kastet den bort."

Han faldt i tanker og bøjede hovedet ... og jeg så for første og måske for sidste gang, hvor ømt og følelsesfuldt et udtryk hans ellers så strenge træk kunne antage.

Han satte igen sin hest i galop, og jeg var ikke mere i stand til at indhente ham; han kom hjem et kvarter før jeg.

"Ja, det er kærlighed!" gentog jeg for mig selv, da jeg om natten sad foran mit skrivebord, hvorpå der igen begyndte at vise sig kollegiehæfter og bøger; "det er lidenskab! ... Hvorledes var det dog muligt ikke at oprøres, at tåle roligt et slag, hvad for en hånd det så end kom fra ... var det end den mest dyrebare! Dog, det lader til, at det er muligt, når man elsker ... Og jeg ... jeg, som bildte mig ind ..."

Jeg var blevet betydeligt mere moden i den sidste månedstid, og min kærlighed med al dens ophidselse og alle dens sorger forekom i sandhed mig selv intetsigende og barnagtig i sammenligning med hint hemmelighedsfulde Noget, som jeg knap havde en anelse om, og som ængstede mig som et ubekendt, dejligt, men truende åsyn, som man forgæves søger at se rigtig tydeligt i mørket ...

Den nat havde jeg en besynderlig og uhyggelig drøm. Jeg drømte, at jeg kom ned i et lavt, mørkt værelse. Fader stod derinde, med ridepisken i hånden, og han stampede i gulvet. Henne i en krog sad Sinaïde på hug, og hun havde en rød stribe ikke over armen, men over panden … Bag ved de to stod Belovserov, aldeles overstænket af blod, med de blege læber åbnede, og han truede fader med græsselige gebærder.

To måneder efter tog jeg til Universitetet, og et halvt år efter døde fader, ramt af et slag, i Petersborg, hvor han for nylig var flyttet hen med moder og mig. Få dage, før han døde, havde han fået et brev fra Moskva, der havde sat ham i den yderste ophidselse. Han var gået til moder og havde bønligt bedt hende om noget, ja man fortalte endog, at han havde grædt, han! fader! Samme dags morgen, som slaget traf ham, havde han begyndt på et brev til mig, på fransk: "Min søn," skrev han, "vogt dig for kvindekærlighed, sky denne lykke, denne gift!" (*Mon fils, crains l'amour d'une femme, crains ce bonheur et ce poison.*) Efter hans død sendte moder en ikke ubetydelig sum penge til Moskva.

22

Der var gået fire år siden den tid. Jeg havde netop forladt Universitetet og var endnu ikke på det rene med mig selv om, hvad jeg skulle give mig i lag med, hvad for en dør jeg skulle banke på. Foreløbig drev jeg om uden at tage mig noget for.

En aften mødte jeg Maidanov i teatret. Han havde giftet sig og var trådt i statens tjeneste; forresten var han aldeles uforandret. Han kunne endnu stadig så godt som før komme i begejstring over ingenting og lige så umotiveret pludselig hænge med hovedet.

"De ved vel," sagde han blandt andet til mig, "at fru von Dolski er her?"

"Hvad for en fru von Dolski? Jeg kender ikke nogen dame af det navn."

"Skulle De virkelig ikke mere kunne huske hende? Den forhenværende fyrstinde Sassékin, som vi alle sammen var forelskede i, ja, De også. Husk Dem dog om, i landstedet, hvor De selv boede, ved Neskuschnoi ..."

"Hun har altså ægtet en hr. von Dolski?"

"Ja."

"Og hun er her i teatret?"

"Nej, men i Petersborg. Hun opholder sig kun en kort tid her, på vej til udlandet."

"Hvad er han for én, hendes gemal?" spurgte jeg.

"En prægtig fyr, og rig. Vi har tjent sammen i Moskva. De forstår nok – efter den historie ... ja, De ved naturligvis god besked med den ..." (Maidanov smilede betydningsfuldt) "- var

det ikke let for hende at gøre et parti; den blev nemlig ikke uden følger … Men for en dame med så megen ånd er alting muligt. De skulle besøge hende: hun vil blive meget glad ved at se Dem. Hun er oven i købet blevet smukkere."

Maidanov gav mig Sinaïdes adresse. Hun var taget ind i "Hotel Ydmyghed".

De gamle erindringer blev atter levende i mig: jeg foresatte mig, at jeg straks den følgende dag ville opsøge min gamle flamme. Men, jeg ved ikke hvilke, forretninger forhindrede mig fra at gøre det: der gik en uge, der gik to, og da jeg endelig kom til "Hotel Ydmyghed" og spurgte efter fru von Dolski – fik jeg at vide, at hun for fire dage siden var død i barselseng.

Det var mig, som om mit hjerte var blevet ramt af et slag. Den tanke, at jeg havde kunnet have fået hende at se igen, og ikke havde set hende, og aldrig mere ville få hende at se, denne bitre tanke bemægtigede sig mit sind med hele en overvældende bebrejdelses magt. *Død!* gentog jeg, og stirrede tankeløst på dørvogteren; så gik jeg stille ud på gaden igen og slentrede omkring, jeg ved selv ikke hvor. Alt det forbigangne dukkede pludselig op og stod atter levende for mine øjne. Og således måtte hun ende, det var det mål, som dette unge, fyrige, glimrende liv stræbte hen imod i sin urolige hast! Sådan tænkte jeg, og jeg erindrede mig hendes dyrebare træk, hendes øjne, hendes lokker, – som nu lå i en snæver kiste, i fugtigt, underjordisk mørke; dernede, nær ved mig, som endnu levede, og måske kun få skridt borte fra fader … Alt det tænkte jeg på, og jeg anstrengte min fantasi for at gøre mig det ret nærværende, og alt imedens klang igennem mit sind disse vers af Pusjkin:

"Bud om din død mig bragte kolde munde,
og kold som de jeg hørte deres ord."

O ungdom! Ungdom! Intet vækker din bekymring, du ligesom hersker over alverdens skatte; endog græmmelsen adspreder dig, og kummeren forskønner dit udseende; du er selvtillidsfuld og forvoven, du siger: jeg alene lever – og dog! dog farer også dine dage bort og taber sig uden spor og uberegnede, og alt i dig smelter hen som voks i solen, som sneen ... Og måske ligger hele hemmeligheden ved dit trylleri ikke i muligheden for at udrette alt, men i muligheden for at tro, at du kunne udrette alt. Den ligger netop deri, at du bortødsler kræfter, som du dog ikke kunne have anvendt bedre – deri, at hver eneste en af os for fuldt alvor anser sig selv for en ødeland, for fuldt alvor mener at kunne sige med rette: O hvor meget ville jeg ikke have fået gjort, hvis jeg ikke således til ingen nytte havde spildt min tid!

Således er det også gået mig ... Hvor uendelig meget håbede, hvor meget ventede jeg ikke, hvad for en rig fremtid så jeg ikke foran mig, mens jeg med knap så meget som et suk eller en vemodig følelse hilste den flygtige fremtoning af min første kærlighed, der pludselig var dukket op på ny.

Og hvad er der gået i opfyldelse af alt det, jeg dengang drømte om? Og nu: har jeg nu, da aftenen allerede begynder at kaste sine skygger over mit liv, noget mere frisk, noget mere dyrebart end erindringen om hint hurtigt forsvundne morgen-uvejr fra mit hjertes forårstid?

Men det er uret af mig at bagvaske mig selv. Selv dengang, i hin lette, sorgløse ungdomstid, var jeg ikke døv for den vemodsfulde stemme, som kaldte mig, for den højtidsfulde

klang, som fra graven tonede imod mig. Jeg kan huske, at jeg, få dage efter at jeg havde fået underretning om Sinaïdes død, af egen drift, drevet af en uimodståelig trang, var til stede, da man begravede en stakkels gammel kone, som, ganske ensomt, havde boet i hus sammen med mig. Dækket af pjalter, liggende på hårde brædder, med en sæk som hovedpude, havde hun haft en smertefuld, en tung død. Hele hendes liv havde været en kamp mod den daglige nød. Hun havde ikke kendt nogen glæde, havde aldrig smagt blot et sandskorn af lykkens honning – man skulle synes, at hun med jubel måtte have hilset den befriende død, som bragte hende frihed og ro. Og dog, så længe hendes afmagrede legeme endnu kunne gøre modstand, så længe hendes bryst endnu pinefuldt hævede sig under den iskolde hånd, som lå på det, så længe de sidste kræfter endnu ikke var udtømt, holdt den gamle ikke op med at korse sig og med at mumle: "Herre forlad mig mine synder!" og først idet den sidste funke af bevidsthed udslukkedes, forsvandt af hendes øjne udtrykket af angst og gru for døden. Jeg husker også, at dér, ved denne stakkels gamle kones dødsseng, kom der en angst over mig for Sinaïdes skyld, og at jeg følte trang til at bede for hende, for fader – og for mig selv.

Da historien var til ende, bøjede Vladimir Petrovitch hovedet, som om han ventede på, hvem der nu først ville tage ordet. Men hverken Sergej Nikolajevitch eller herren i huset brød tavsheden. Hvad Vladimir selv angik, da vendte han ikke øjnene fra sit hæfte.

"Jeg tror at turde slutte, mine herrer," begyndte han endelig med et tvungent smil, "at mit skriftemål ikke har tiltalt Dem i

nogen synderlig høj grad."

"Det vil jeg ikke sige," svarede Sergej Nikolajevitch; "men ..."

"De mener? men ..."

"Jeg mener, at vi lever i en besynderlig tid, og at vi selv er nogle besynderlige mennesker."

"Besynderlige? hvorfor?"

"Jo, vi er nogle underlige mennesker," gentog Sergej Nikolajevitch; "De har ikke tildigtet noget til det, De kalder Deres skriftemål? Eller ..."

"Ikke det mindste."

"Hm! Det er forresten let at se. – Nå, det forekommer mig da, at kun i Rusland ..."

"Kunne en sådan historie foregå?" afbrød Vladimir ham. "Men, jeg beder Dem ..."

"De lod mig ikke tale ud. Jeg ville have sagt: at kun i Rusland kunne en sådan fortælling fremkomme."

Vladimir tav et øjeblik.

"Hvad mener De?" spurgte han og vendte sig til herren i huset.

"Jeg er ganske af samme mening som Sergej Nikolajevitch," svarede denne; "men lad Dem ikke forskrække af det. Det er ikke vor hensigt at bebrejde Dem noget med det – tværtimod. Vor mening er blot den, at de sociale tilstande, under hvilke vi alle sammen er vokset op, har formet sig hos os på en aldeles ejendommelig måde, har taget en udviklingsgang, som ikke har noget tilsvarende i fortiden og som sandsynligvis aldrig vil forekomme i fremtiden. – Deres simple og *ukunstlede* fortælling har indjaget os en hemmelig gysen. Jeg mener ikke, at den har krænket os som usædelig: den afslører noget mørkere end

simpelt hen noget usædeligt. For Deres egen persons vedkommende er De fri for enhver bebrejdelse, eftersom De ikke har gjort Dem skyldig i noget urigtigt. Men gennem hver eneste linje af Deres fortælling åbenbarer der sig, jeg ved selv ikke hvad for en almindelig brøde, et helt folks brøde, som jeg næsten kunne fristes til at kalde en nationalforbrydelse."

"O, hvor store ord for en ubetydelig sag!" henkastede Vladimir.

"Dette tilfælde er ubetydeligt, men sagen selv langtfra. Der er, jeg gentager det, og De føler det selv, der er noget ved os, som uvilkårligt erindrer om Marcellus' ord i Hamlet:

'Der er noget råddent i Danmark.'

Lad os i det mindste håbe, at vore børn må have andre ting at fortælle fra deres ungdom, og at de må fortælle det på en anden måde."

Om "Den første kærlighed"

Forfatter: Ivan Turgenjev (1818-1883).
Org.titel: Первая любовь ("Pervaja ljubov").
Org. udg.: I månedsskriftet Библиотека для чтения (~"Læserens Bibliotek"), St. Petersborg, maj 1860.
Denne udgave efter: *Smaa Fortællinger af Iwan Turgenjew*. Paa Dansk ved Vilhelm Møller. L. A. Jørgensens Forlag, København 1872.
Oversætter: Vilhelm Møller (1846-1904).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Konstantin Egoroviç Makovskij (1839-1915): *Portræt af S. L. Stroganova* (1864).

ISBN 978-87-7628-367-4
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-607-2 (Ølstykke 2018).

© 2026 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk

Note 1:

Kvarterkommissæren: Den øverste politiembedsmand i et kvarter af byen.

Note 2:

Iverskoiske port: Denne port, der fører til Kreml, ligger i nærheden af tribunalerne, hvor mere eller mindre berygtede forretningsmand holder deres sammenkomster for at bringe smudsige forretninger og processer i orden, ved hvilken lejlighed de plejer at udvikle mere snedighed end ærlighed. *Overs. anm.*

Note 3:

Båndlegen: Selskabet danner en kreds og holder begge hænder på et bånd eller et stykke sejlgarn. Inde i kredsen står der én, som skal søge at træffe de omkringståendes hænder; den, der bliver ramt, går ind i midten. *Overs. anm.*

Note 4:

Mr. Rarey: John Solomon Rarey (1827-1866) var en berømt hestedressør, som i nyere tid har været forlæg for bogen "Hestehviskeren" og filmen af samme navn med Robert Redford. *Red. anm.*

Note 5:

De frie friheden, de salige paradiset: Russisk mundheld. *Overs. anm*.

Note 6:

Volodja: Diminutiv af Voldemar. *Overs. anm.*

Note 7:

Budotchnik: En gade-gendarm. *Overs. anm.*